

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 שעות
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מגדולי הרבנים
חיטב השידורים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב חיים פרידלנדר זצ"ל – נולד בט' בתמוז ה'תרפ"ג (1923) בברסלאו שבגרמניה (כיום נמצאת בפולין). משפחתו עלתה לארץ ישראל חודשים ספורים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. היה אחד משבעת התלמידים הראשונים של ישיבת פוניבז' כשנוסדה בחורף ה'תש"ד (1943). כשלמד בישיבה התקרב למשגיח הרב אליהו אליעזר דסלר, והוא ראה את עצמו כממשיך דרכו בתורת המוסר. הקים בבני ברק את תלמוד תורה 'תורת אמת' בשנות השישים וניהל אותו במשך שנים רבות. היה ממקימי ארגון 'מורשת אבות - אל המקורות', שעסק בהפצת יהדות ובהחזרה בתשובה, לאחר מלחמת ששת הימים. בשנות השבעים כיהן כמשגיח בישיבת 'עזתה' בנתיבות, שבראשות הגאון הרב יששכר מאיר. בשנת ה'תשמ"א (1981), תקופה קצרה לאחר פטירת המשגיח בישיבת פוניבז', הרב הגאון בן ציון במברגר, נקרא לכהן כמשגיח שם. גאון בנגלה ובנסתר. עסק רבות בתורת הרמח"ל. נחשב כבקי בחוכמת הקבלה. שימש כסופר סת"ם מומחה, וספרי התורה שכתב נחשבים למבוקשים ביותר. שקדן עצום. בשנות השמונים חלה ושהה בארה"ב לצורך טיפולים. נפטר לאחר מחלה קשה ב-כ"ח בתמוז ה'תשמ"ו (1986). חי כ-63 שנים.

אביו: ר' משה. **אימו:** מרת ציפורה. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' יונה מרצבך, רב בדורמסטט ומראשי ישיבת 'קול תורה' בירושלים). **מרביתיו:** הגאון ר' אליהו דסלר (מח"ס 'מכתב מאלהו'). **ילדיו:** ר' אליהו (מנהל את תלמוד התורה שהקים אביו), ר' נחמיה (משגיח בישיבת 'גרודנא-באר יעקב' ובישיבה הגדולה ראשון לציון). **חתנו:** ר' גבריאל זלושינסקי. **מספריו:** **ישפתי חיים** – סדרת ספרים על מועדים, אמונה והשגחה, מידות ועבודת ה', על התפילה ועל סדר התורה **ימכתב מאלהו** – רבינו יחד עם ר' אריה כרמל ערכו והוציאו לאור את סדרת ספריו של רבו, הגאון ר' אליהו דסלר **יקול התורה** – הוציא לאור את תורת הרמח"ל יחד עם קבוצת תלמידי חכמים. **מסילות חיים בחינוך** – מאמרים בנושאי חינוך (בנו, ר' נחמיה וחתנו ר' גבריאל הוציאו את ספריו לאור).

בימי בחרותו, כאשר למד בישיבת לומז'א, היתה לו קביעות יומית ללימוד הלכות בספר 'חיי אדם'. קביעות זו נעשתה כשעמד בתור לנטילת ידיים, ומכוחה זכה לסיים את כל הספר. לעיתים התארכה תפילתו, עד שאיחר לארוחה בחדר האוכל. בימים אלו, ויתר על הסעודה, כדי שלא לאחר את סדר הלימוד.

רבינו הקפיד לנצל את זמנו בצורה מקסימאלית, כל רגע וכל מקום היו כשרים בעיניו לעסוק בתורה. כאשר אכל את ארוחתו, נהג להשיב למכתבים שנשלחו אליו. כשהשתתף בישיבות צוות בענייני חינוך התלמידים, עסק בהגהת כתביו, וזאת תוך כדי האזנה לדיבורים, שלא הצריכו את התערבותו. הוא קבע זמנים לאסיפות בענייני חינוך ויהדות, דוקא בשעות אחר הצהריים של ימי צום, כדי לנצל את זמנו בצורה יעילה ומחושבת.

פעם המתין בחדר המתנה בביה"ח לניתוח של בנו. למרות כל המתח של אותן דקות מכאיבות וגורליות, רבינו נטל לידי ספר חדש שיצא לאור, עיין בו, ובו במקום ציין לעצמו מראה מקומות. לחתונות המשפחתיות, הגיע עם ספר קטן. הוא השתתף בשמחה, אבל ישב בריחוק מהמהמחנות, הוציא מחיקו את הספר (בדרך אגב יש לציין שספר זה היה בפורמט כיס, כדי שלא להתבלט בין שאר האנשים), ולמד בו.

נסיעה לילית ארוכה עם רבינו הזדמנה לאברך מסוים. הוא חשב לנצל את ההזדמנות הזו כדי לשוחח עם המשגיח בענייני דיומא. אך כאן נכונה לו אכזבה – רבי חיים הגיע לנסיעה מצויד בפנס כיס קטן, ולאורו ישב ולמד מתוך ספר. כשנסעו בדרך חלה תקלה בהפעלת הפנס, והוא כבה. תקוותו של האברך התעוררה שוב: הנה עתה יזכה לשוחח עם המשגיח... אך מה גדלה פליאתו, כאשר רבי חיים פתח בשלווה את ארנקו, ושלף מתוכו פנס כיס אחר...

בערוב ימיו, כשהיה חולה מאוד, ראו את רבינו עומד מול המראה ועושה פרצופים מחייכים. כל מי שראה זאת, חשב שמא קרה לצדיק דבר מה. ניגשו אליו לשאול מדוע הוא עושה פרצופים למראה, והוא ענה: "לא תמיד אני במצב רוח, שאני יכול לחייך לכל מי שרואה אותי, אך אני חייב וזו מצווה מפורשת מהתורה, בדיוק כפי שאנחנו מצווים לשבת בסוכה ולאכול מצה בפסח. הרי בפסח אני מתאמץ לאכול כזית מצה, לכן, גם עכשיו אני מתאמץ לעשות תרגילים מול המראה כדי לקיים מצוות הארת פנים, ואני מסתכל במראה, האם הדבר נעשה טוב". באחד הימים, ראו אותו פעם מדבר בטלפון ומחייך לאפרכסת. ניגשו אליו בסיום השיחה, ושאלו אותו: "מדוע כבוד הרב מחייך לטלפון, הרי אי אפשר לראות את מי שמדבר בטלפון?".

רבינו ענה להם: "נכון, שאין האדם בצד השני של קו הטלפון רואה את פרצופי בשעת השיחה, אך הוא מרגיש, האם אני מדבר בחיוך או לא. וחייב התורה להאיר פנים נאמר גם בשיחה טלפונית!". וכך הסביר את המשנה: "והווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", ושאל מדוע נאמרה המילה 'כל האדם', הרי המילה 'כל' מיותרת, והיא אפשר לכתוב: "והווי מקבל את האדם בסבר..."? והוא היה מתרץ ואומר: "את כל האדם", לומר לך שהחייב הזה של חיוך רחב ומאיר לכל אדם, הוא גם לאדם שאינו מהעדה שלך וגם לאדם, שאינו מהקהילה ומבית הכנסת שלך! גם לו אתה חייב לחייך ולהאיר פנים!"

כשחזר רבינו מסדרת טיפולים קשים מאוד שעבר בחו"ל בגלל מחלתו הקשה, היה מראה פניו נורא ואיום, ועוד באותו יום הוא ביקש להגיע לרה"ג אליעזר מנחם מן שך זצוק"ל, שקיבלו בשמחה רבה ובפנים צוהלות. לאחר כמה דקות פרשו לפינת החדר ושוחחו ביניהם, ולפתע פרצו שניהם בבכי קורע לבבות. לאחר מכן נודע, שהמשגיח שאל את הרב שך: "מכיוון שהרופאים אמרו לי, שלא נותר לי יותר משבועיים ימים לחיות, אני מבקש לדעת, מה העבודה המוטלת עלי, כדי לעשות נחת רוח מקסימאלית לה' יתברך?" והרב שך ענה לו מיד: "עבודת תיקון המידות!! חייבים לעמוד ולשפר את המידות עד היום האחרון!!!" (זאת למרות שר' חיים היה ידוע כלומד מוסר ללא הרף ועובד ימים כלילות על תיקון המידות) – ושניהם פרצו בבכי.

הרב משה טיטלבוים מאהל צ"ל: נולד בשנת ה'תק"ט (1759) בפשמישל. מייסד החסידות בהונגריה וראש משפחת טיטלבוים. בעודו נער נתפרסם שמו כעילוי ונודע בכינוי "בעל ראש ברזל". גאון בנגלה ובנסתר. בגיל שבע-עשרה ידע שמונה מאות דפי גמרא בעל פה! ותלמידים רבים צבאו לפתחו. לאחר שהכיר את ה'חוזת מלובלין' הפך להיות חסיד. בשנת ה'תקמ"ה (1785) כשנתמנה לרב בשינווא, כבר היה מפורסם כגאון וכצדיק. בשנת ה'תקמ"ח (1788) נתמנה להיות רבה של אהל ושם הקים ישיבה בה הרביץ תורה קרוב לשלושים ושלוש שנים.

אלפים נהרו אליו, ביניהם גם גויים אשר ביקשו עצה ותושייה והתפרסם כבעל מופת. כתב קמעות לרפואה. בעל רוח-הקודש. לתוכחתו הייתה השפעה עצומה. צדיק הדור אמרו, שהיה לו ניצוץ של ירמיה הנביא, כי תמיד התאבל על חורבן ירושלים ולא הסיח דעתו מצפייה לגאולה. נקרא בפי מעריציו בשם "סבא קדישא". נפטר ב-כ"ח תמוז ה'תר"א (1841). חי כ-81 שנים. ציונו באהל שבהונגריה.

אביו: ר' צבי הירש מזבורוב (נצר לרמ"א ולמהרש"א).

אמו: מרת חנה (רבינו העיד עליה שהייתה בעלת רוח הקודש). **אשתו:** מרת חיה שרה (בתו של ר' ניסן). **ילדיו:** ר' אליעזר ניסן (רבה של סיגוט), מרת חנה. **חתנה:** ר' אריה לייב ליפשיץ (רבה של וישינצא, מח"ס שו"ת 'אריה דבי עילאה'). **מרבתי:** ר' יוסף מקולבסוב (דודו), ר' יהודה אריה הלוי (בעל 'דרישת אריה' בסטריזוב), ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ ('החוזת מלובלין'), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוזניץ). **מתלמידיו:** הגאונים נכדו, ר' חנניה יום-טוב ליפא טיטלבוים (מח"ס 'יטיב לב'), ר' יואל אשכנזי (אב"ד זולטשוב בעל 'מלא הרועים'), ר' מנחם מנדל פנט מדעש, ר' צבי הירש פרידמן מליסקא (בעל 'אך פרי תבואה'). **מספריו:** **יישמח משה** - על התנ"ך **תפילה למשה** - על תהילים **יישיר משה** - על שה"ש **יכליל תפארת** - על רות **אבל משה** - על איכה **ימור ולבונה** - על קהלת **יעסיס רמוני** - על אסתר **יהשיב משה** - שו"ת **יהגהות על שולחן ערוך** **יין הרקה** - על אגדות חז"ל **ישיח ספונים** - על תפילות וזמירות לשבת **יאבקת רוכל** - ליקוטים רמזים וטעמים.

ידוע, כי היה לרב כח נפלא לעורר את העם בדרשותיו, ולפעמים היה מאריך בדרוש במשך כמה שעות, עד שכל הקהל נפלו על פניהם ארצה ובכו. פעם אחת כשסיים את דרשתו, וכבר עמד לרדת מהבימה, חזר בו ואמר, כי הוא מרגיש כי ישנם בביהמ"ד שני יהודים, שעדיין לא עשו תשובה, וזה היה ביהמ"ד גדול שהיו בו למעלה מאלף אנשים שבאו לשמוע את הדרשה, והתחיל לדרוש שוב פעם והמשיך כשעתא-חרתא עד שחזרו והתעוררו כל הנוכחים בבכייה - ואז גמר את הדרשה ופנה וירד מהבימה. ולא רצה להשאיר אפילו נפש אחת מישראל, שלא שבה בתשובה, שאסור להשאיר אף אחד בודד במקום נידח.

הרב ביטל את עצמו לגמרי מתענוגות העולם ובעיקר ממאכלים, כאשר הרב סעד את ליבו היה זה כדי להחיות את גופו, כדי שיוכל לעבוד את הקב"ה, דרגתו המופלאה הגיעה עד שלא היה הרגיש שום טעם באכילתו. פעם אחת התאונן בפני הגבאי, כי מרבים להגיש לפניו סוגי מאכלים רבים, ואמר: "אם הדגים טובים, מספיק שיביאו דגים ונשבע ונותיר מהם. ואם הדגים אינם טובים, שיביאו כמות גדולה מהלפתן, שהיה עשוי מגזר בלבד, ולא נצטרך לבשר, דגים ומרק". והתרה במשמשו, שיותר לא יגיש לפניו יותר מסוג מאכל אחד.

דרכו בקודש הייתה לאכול בעיניים עצומות ונענע עצמו כמו בעת עומדו בתפילת העמידה, ולפעמים ישב אחוז בשרעפיו זמן ממושך קודם אכילתו, וכשפקח את עיניו שאל, למה לא מביאים מים אחרונים, והוצרכו להזכירו כי עדיין לא אכל, ולפעמים לאחר שכבר אכל שקע במחשבותיו ואז פנה ושאל למה מתמהמהים מלהביא את האוכל, וכשאמרו שכבר אכל אמר: "הביאו מים אחרונים ונברך ברכת-המזון". והגבאי, שכבר ידע כי רצונו שיתנו לו רק מאכל אחד הערים עליו, והגיש לפניו את המאכל הראשון, ואז היה הצדיק סוגר את עיניו ומתחיל לאכול, וכשסיים לאכול את מה שהיה בקערה, היה הגבאי שופך לתוך הקערה את המאכל השני, ואחר-כך את השלישי, עד שסיים את כל המאכלים, שרגיל היה להגיש, והצדיק לא הרגיש כי טעם המאכלים השתנו מרגע לרגע, וכשהרגיש, כי הקערה נגמרה הבין כי סיים לאכול, ואז פקח את עיניו ופנה לגבאי ואמר: "רואה כי צדקו דבריי, היום הגשת לי רק מאכל אחד, וב"ה שבענו והותרנו כדבר ה'".

כשעלה רבינו על כיסא הרבנות בשינווא, הקצו לו אנשי הקהילה בית למגורים. זה היה בית עלוב למדי, אבל בו התגוררו רבינו העיר מאז נוסדה הקהילה. הרבנית, שהייתה בת עשירים, לא רצתה להיכנס לבית העלוב. אמר לה הצדיק: "היודעת את שבבית הזה התגורר רבי שמעלקה, שהיה רב העיר?". "כן, יודעת אני", השיב הרבנית. "והאם את יודעת שרבי שמעלקה זכה לגילוי אליהו?", הוסיף הצדיק לשאול את רעייתו. "כן, שמעתי כך", ענתה. "אם-כן, אליהו הנביא לא התבייש להיכנס לבית הזה, מה לך אפוא כי תתביישי!", סיים רבי משה.

טרם הסתלקותו אמר: "רבש"ע, אני הפחות שבפחותים. אבל מעלה אחת יש בי- מימי לא דיברתי שקר, ועכשיו ודאי לא אוציא שקר. אומר עכשיו, שלו ידעתי, כי שערוטיי ילבינו ומשיח לא יבוא, לא הייתי יכול להתקיים בעולם. תקוות הגאולה היא שהחזיקה אותי. אבי שבשמיים! וכי רבונת היא להתעלל בזקן שוטה שכמותי? אני מבקש ממך, יבוא גואל ישראל עכשיו. אני מבקש בעבורי אלא בעבורך, שיתקדש שמך ברבים. אהיה כפרת כלל-ישראל, ואפילו לא תהיה לי הזכות להיות תחת כפות רגלי הצדיקים, ובלבד שמשיח יבוא. הריני מוסר את נפשי, רוחי ונשמתי למען כבוד שמך".

ספר הרה"ק מנאסויד צ"ל על ה'ישמח משה', שכידוע היו לו 24 שיעורים ביממה, וכל זמן שלא סיים את חוק לימודיו לא היה הולך לאכול, ודרכו בקודש הייתה לאכול בשעה שתיים או שלש בלילה ולפעמים היה מתעמק בסוגיה ונמשך הדבר עד שעה ארבע לפנות בוקר, ורק אז היה הולך לטעום משהו, ורעייתו ע"ה הייתה מכינה לו את האוכל והמתינה עד שחזר מלימודו, ואז חיממה את התבשיל והגישה לו.

פעם אחת התאחרה השעה ולא היה בכוחה להמתין יותר, וביקשה מהמשמש שהוא יגיש לו את התבשיל של בשר שהכינה עבורו, אולם העייפות גברה גם על המשמש ונרדם גם הוא, וכשחזר הצדיק וראה שכולם ישנים לא רצה להקיץ אף אחד והחליט לקחת בעצמו מה שהכינו לו, ופרס מגבת בתור מפה על השולחן והכין לחם ומלח ונטל את הקדירה שמצא במטבח ואכל כל צרכו, אבל את הבשר שהיה במרק הותיר כי היה קשה מדי עבורו ללעוס.

בבוקר כשרעייתו קמה ממשכבה, ראתה כי המגבת פרוסה על השולחן והמלח נמצא שם והבינה כי הכל היה כשורה, אולם משנכנסה למטבח הופתעה לראות כי הסיר עם המרק והבשר נשארו בסיר, אך היא הבחינה גם כן כי הסיר שעמד בצד עם מים עם אפר שניקו בו את הסירים והסמרטוט שהיה מונח בתוכו התרוקן מתוכנו, ונכנסה לבעלה ושאלה אותו מדוע אכל את מי האפר, ענה לה הצדיק: "אכן התפלאתי מאד כשלעסתי את הבשר שלא הצלחתי לטוחנו בשיני, וכעת מובן לי למה, שהרי זה היה הסמרטוט שהיה מונח בתוכו". כה היה שקוע בתורה והתנזר מתענוגות עולם הזה.

עד כמה גדולה כוחה של תפילה וחשיבותה בעולמות העליונים, ניתן לראות מהסיפור המופלא הבא: פעם בלומדו בהתבודדות, בעזרת נשים, ודרכו בקודש הייתה להשתקע בלימוד התורה הקדושה בכל חושיו, ובאו הנשים לבית-הכנסת ופתחו את ארון הקודש ובכו וצעקו בבקשת רחמים על חולה מסוכן, ועל ידי-כן בלבולו מלימודיו, וכאב לו מאד על שאינו מסוגל ללמוד, וחשב בלבו, כי אילו היו הנשים יודעות, כי הם מבטלים אותי מתורה היו בוודאי מבינות, כי הייתה להן מצווה גדולה יותר אלמלי היו נמנעות מלבוא לבית-הכנסת. מיד שמע בת קול מן השמים כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, עצת עני תבישו כי ה' מחסהו, קרוב ה' לכל נשברי לב ואת דכאי רוח יושיע.

וזאת כי בשמים חשובות מאד הדמעות שבנות ישראל בוכות לפני הקב"ה, והורו לו שאמנם תורתך חשובה מאד בשמים, אבל מכל מקום אל תבטל את דמעותיהן של בנות ישראל, העולות ומגיעות עד לפני כסא הכבוד, ששערי דמעות לא ננעלו.

את כמיהתו למשיח אי אפשר לתאר ולשער. כאשר שמע איזה רעש בחוצות, היה נבהל ושואל: "מה קול הרעש באוזניי? אולי בא המשיח!". קודם פטירתו אמר: "אם הייתי יודע בימי נעורים כי אזדקן ככה ומשיח עוד לא בא, לא הייתי יכול לחיות מרוב צער ונפשי הייתה יוצאת מאיתי, אך גודל בטחוני ותקוותי החיוני עד היום".

הרב אלעזר וייסבלום מליז'נסק זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ב (1741) בשינאווא כבן בכור לאביו. נקרא ע"ש דודו ר' אלעזר רוקח. בימי ילדותו לא הראה סימני גדלות. כשהגיע לגיל בר-מצווה, אביו קרא לחייט והורה לו לכוון בכל שלבי תפירת הבגד לכבוד ה' יתברך. לאחר שרבינו לבש את הבגד, הפך לאיש אחר ממש. ב-כ"א אדר ה'תקמ"ז (1787) לאחר פטירת אביו (רבינו הדפיס את ספרו של אביו 'נועם אלימלך' וכך העיד עליו אביו הקדוש: 'אם היה בני אלעזר יודע גודל ערכו היה יכול להביא את המשיח') סירב לשמש במקום אביו ולא הסכים בשום אופן שיקראו אותו בשם 'רבי'. זאת למרות שחי בדוחק גדול. ענוותן מופלא. אליהו הנביא היה מתגלה אליו תדיר. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-כ"ח תמוז ה'תקס"ו (1806). חי כ-65 שנים. ציונו בחדר הקדמי שבאוהל אביו בליז'נסק.

סבא (מצד אביו): הגאון ר' אליעזר ליפא. **סבא (מצד האם):** הגאון ר' אהרן רוקח. **אביו:** הרה"ק ר' אלימלך (בעל 'נועם אלימלך'). **אימו:** מרת שפרינצא. **נשותיו:** בת ר' ישראל צבי הירש אב"ד גרודז'יסק (זיווג ראשון), בת ר' שמואל מלמד משינאווא (זיווג שני). **מרבותיו:** אביו, הצדיק ר' אלימלך. **מתלמידיו:** הצדיק ר' משה אייכנשטיין מסאמבור. **ילדיו:** הגאונים ר' נפתלי, ר' מנחם ישכר בער מפשבורסק, מרת שיינא פרל (נישאה לר' משה אלקים בריעה הופשטיין מקוז'ניץ), מרת חיה שרה (נישאה לר' חיים מאיר יחיאל שפירא מדרוהוביץ-השרף ממוגלינצא), מרת גיטל (נישאה לר' אלימלך גוירצמאן).

רבינו התחתן עם אישה בעלת גיבנת. פעם אחת בא לפניו איש אחד וביקש שרבינו יברך אותו שיזכה להיפקד בזש"ק, מכיוון שהוא נשוי מספר שנים ועדיין לא זכה לכך. רבינו אמר לו להפתעתו, שכדי לפעול עבורו, הוא צריך להתייעץ עם הרבנית. רבינו שלח לקרוא לה.

כשהרבנית הגיעה, רבינו אמר לה: "האיש הזה רוצה בנים. הסיבה שאין לו מכיוון שכאשר הרבנית היתה נערה הוא התקשר עימה בקשרי שידוכין ועזב את התנאים ללא בקשת מחילה. רבינו ביקש ממנה שתמחל לו (רבינו ראה ברוח-קודשו כי האיש הזה היה בקשרי שידוכין עם אשתו כשהיתה נערה. ללא סליחה מצד אשתו, אין אפשרות לפעול עבורו ישועה שיזכה לזש"ק). הרבנית ענתה: "בוודאי, אני מוחלת לו בלב שלם. הרי עשיתי חליפין בטוב מאוד". עתה רבינו יכל לברך את האיש, ואכן הוא נפקד באותה השנה בזרע קודש בר-קיימא.

○ יפר הרה"ק האדמו"ר ר' משה יצחק גוירצמן מפשווארסק: פעם אחת רבינו היה זקוק לכסף עבור נישואין של אחד מיוצאי חלציו. האדמו"ר ר' נפתלי צבי הורוביץ מרופשיץ יעץ לו לנסוע לאסוף כספים. רבינו אמר לו בענותנותו: "מי יתן לי כסף? אבל אם תתלוו אלי-אז אסע". האדמו"ר הסכים לכך ושניהם נסעו ביחד מליז'נסק לזשילין.

כשהגיעו לזשילין, אנשי המקום התאספו כדי לקבל את ברכת רבינו. הם נתנו לו פתקאות ודמי פדיון. רבינו בירך כל אחד ואחד מהם. הרה"ק מרופשיץ, שהתלווה אל רבינו, הבחין שרבינו לא בירך את בעל האכסניה. הוא לחש באוזנו שראוי לברך גם את בעל האכסניה. רבינו ענה: "אותו איני צריך לברך, כי אבי (שזה מכבר התבקש לבית עולמו) אמר לי שהוא יברך את בעל האכסניה בעצמו". הרה"ק מרופשיץ אמר לו: "אם אביך הקדוש, ר' אלימלך, מתגלה אליך מעולם האמת, אז אינך צריך את עזרתי כלל".

האדמו"ר מטאלא סיפר: פעם התלוויתי לזקיני כ"ק האדמו"ר מטאלא זצ"ל והוא סיפר לי: מחותני נולד בעיירה ליז'נסק, בביתו הק' של הרבי ר' אלימלך זיע"א (הוא היה דור רביעי לרבינו ולכן גרו שם. הוא סיפר שהדירה היתה בת שני חדרים ופרוזדור קצר). כשהיה כבן שש שנים הוא הבחין שבקר שמעל המשקוף של הדלת הראשית חסרה לִבְנָה. הוא שאל את אביו, רבי נפתלי, על כך.

אביו ענה לו: "ציפתי, שתשאל אותי שאלה זו, כי גם אבי ציפה ממני ששאל אותי על כך". והוסיף להוכיחו: "אלא שאני הבחנתי בזאת עוד כשהייתי בגיל ארבע שנים, ואילו אתה הבחנת רק כעת, כשאתה בן שש". הוא סיפר, כי לִבְנָה זו חסירה עוד מהתקופה שהתגורר כאן זקנים, הרבי ר' אלעזר (רבינו). צוואה מסורה בידם שלא יתקנו את החור עם לִבְנָה חדשה. כך היה סיפור המעשה: לאחר הסתלקותו של הרבי הצדיק ר' אלימלך, תלמידיו וחסידי הפצירו בבנו (רבינו) שימלא את מקום אביו, אבל הוא סירב לשמוע לבקשתם.

ביום היארצייט הראשון של אביו הגיעה משלחת נכבדה ביותר של גדולי התלמידים, צדיקים וקדושי עליון. הם נכנסו אליו והפצירו בו מאוד, שיסכים לקבל עליו את עול ההנהגה וישמש להם כמורה דרך. רבינו קם ממקומו ואמר להם שאינו רוצה לשמוע עוד מזה. רבינו תפס והוציא אותם מחוץ לביתו, וטרק אחריהם את הדלת בחוזקה עד אשר הלבנה נפלה ממקומה. רבינו הורה שלא יתקנו את הפירצה, **כדי שצאצאיו ידעו כמה חמור הדבר להיות רבי**. כשסיים לספר זאת, אחז בזקן שלו ונאנח ואמר: "מה נעשה לאחר סיפור שכזה..."

מעשה שבבי"ד של מעלה רצו לדון את רבינו (בתחילה מרוב ענוותנותו לא הסכים בשום אופן שיקראו אותו בשם 'רבי' ובמשך הזמן כבר הניח שיקראו אותו 'רבי'), הדבר היה שקול מה לדונו בשביל זה (ומי יבין מה עומק הדין למעלה). אישה אחת באה וזרקה לפני הבי"ד של מעלה חתיכת קורת עץ. היא אמרה כי עבור זה לבד הוא גם כן ראוי שיקראו אותו רבי, רבינו יצא זכאי על ידי זה. מעשה שהיה כך היה: הבית וכל הרכוש שלה נשרף. אנשי העיר נתנו לה בטובם עצים, כדי שתוכל לבנות את ביתה מחדש, אבל לא היה לה כסף לשלם עבור עגלה שתוביל את העצים למקום שבו ביקשה לבנות את ביתה החדש. העצים נשארו מונחים במקומם והאישה נשארה מחוסרת קורת גג. כשנודע הדבר לרבינו, הלך בכל לילה ולילה בחושך ובאפילה. הוא לקח מספר קורות עצים והלך ברגל והניח במקום של הבית החדש. האישה לא ידעה כיצד הקורות מגיעים לביתה. בכל בוקר הופתעה לראות, שנוספו עוד ועוד קורות.

הגיע העת להביא את הקורה האחרונה, שהייתה כבידה ביותר. היה לרבינו בלתי אפשרי לסחוב אותה לבדו על שכמו. בעל כורחו הוכרח לקחת עימו שותף לדבר זה. הוא ביקש מאברך חסיד אחד שיעזור לו. **רבינו השביע אותו שלא יגלה את מעשיו לאף אדם**. הם סחבו יחד את קורת העץ הכבידה והוליכו אותה בלילה למקום של הבית החדש. אישה זו באה לפני בי"ד של מעלה עם אותה קורת העץ הכבידה. היא אמרה כי עבור קורת רוח זו ראוי הוא שיקראו לו 'רבי'. בזכות מעשה חסד זה הוא יצא זכאי בבית-דין של מעלה.

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל- נולד בניסן ה'תר"ע (1910) בהומל שבליטא (בלרוס) כבן יחיד להוריו לאחר כ-17 שנות נישואין. בילדותו לאחר שעניו של סבן כהן, שימש כסופר שלו. בשנת ה'תרפ"ד (1924) משפחתו ביקשה לעלות לארץ ובעצת מרן ה'חפץ חיים' לצורך אישור עליה והצורך להתאחד כמשפחה שינו את שם המשפחה ל'אלישיב' (כשם נעוריה של אמו). הם השתקעו ב'בתי נייטין' שבשכונת 'מאה שערים' בירושלים. כבר בצעירותו ניכר כבעל כשרון נדיר, תפיסה מהירה וחדה ובעל זיכרון מדהים. מתמיד. לאחר עלייתו למד תורה באופן עצמאי ולא במסגרת ישיבתית, בבתי מדרש שונים בירושלים. לאחר מכן למד בישיבת 'תורת חיים'. משנת ה'ת"ש (1940) נמנה עם רבני ביהמ"ד 'אוהל תורה'. עוד בחיי אביו העביר שיעורים בבית-המדרש 'תפארת בחורים' בשכונת 'מאה שערים' בירושלים.

התחתן בערב שבת לפני קבלת שבת, כדי למעט בביטול התורה. ביום א' הזוג היו אמורים לרכוש מספר אמצעים נחוצים לבית. אולם הרב פנה לרעייתו וביקש ממנה לדחות באלף ימים! את הסידורים כדי שיוכל ללמוד בהתמדה וללא הפרעות. עם הזמן העניינים הסתדרו ללא השתתפותו והוא לא נאלץ לבטל תורה. במשך שנים התגורר בדירת בת שני חדרים ברח' חנן 10 שמתחת לביה"כ 'אהל שרה' בו שקד על תלמודו וממנה **לא עבר על אף הצפיפות ששררה בה עם הולדת שנים-עשר ילדיו**. באותן שנים לא יצא מהבניין כלל.

הוא פסע רק בין ביה"כ לדירתו וחזרה. את הזמן שבין הערביים לפני מוצ"ש הקדיש לילדיו. אולם בשאר ימות השבוע נטלה זוגתו על עצמה את כל העול לטיפול בילדים. שקדנותו הייתה מופלאה ורוב חיי **ניתן היה למצאו רכון כ-18 שעות ביממה על הגמרא**. גאון. ענוותן. בשנת ה'תש"ח (1948) מונה כרב העיר רמלה, אך לאחר זמן קצר התפטר. בשנת ה'תשי"א (1951) מונה לדיין בביה"ד הרבני האזורי בירושלים. זמן קצר אחר כך מונה לדיין בביה"ד הגדול ושירת בה עד לשנת ה'תשל"ד (1974). נפטר ב-כ"ח תמוז ה'תשע"ב (2012). חי כ-102 שנים. ציונו בהר המנוחות. בהלווייתו השתתפו כ-350,000 אנשים מכל העדות והחוגים.

אביו: הגאון ר' אברהם (מח"ס 'ביכורי אברהם' ורבה של הומל). **אמו:** הרבנית חיה מושא. **סבו (מצד אמו):** המקובל הרה"צ ר' שלמה אלישיב (מח"ס 'לשם שבו ואחלמה'). **אשתו:** מרת שיינה חיה (בת הרה"ג אריה לוי זצ"ל, נישא בשנת ה'תר"ץ [1930] בהיותו כבן 20). **מרביתו:** הגאונים ר' זלמן ראובן בנגיס זצ"ל, מהגרש"א פולנסקי מטפליק זצ"ל, ר' יצחק אייזיק הרצוג זצ"ל.

מילדיו: שנים עשר ילדים: מרת רבקה ע"ה (נפגעה בצעירותה מפגיעת פגז ירדני במלחמת השחרור), יצחק ז"ל (נפטר בילדות ממחלה קשה). ר' שלמה (רב ביהמ"ד 'תפארת בחורים'), ר' משה, ר' בנימין (מח"ס 'יד בנימין' על הש"ס), ר' אברהם. **מחתניו:** מרן ר' חיים קניבסקי, מרן עזריאל אורבך (רב שכונת 'בית וגן' בירושלים ובנו של ר' שלמה זלמן אורבך), מרן ר' אלחנן ברלין, מרן ר' יצחק זילברשטיין (רבה של שכונת 'רמת אלחנן' בבני ברק עם בתו שושנה ע"ה שנפטרה בשנת ה'תשנ"ח), מרן ר' בנימין רימר (משגיח בישיבת טשעבין וראש ישיבת קריית מלך ב"ב), מרן ר' יוסף ישראל (תשנ"ח), קובצו ע"י תלמידיו **הערות:** סדרת ספרים המכילה סיכומי שיעורים על מסכתות התלמוד הבבלי **יקובץ תשובות**- שו"ת **יהגדה של פסח מבית רבנו הגרי"ש אלישיב יפניי שבע ברכות**- הלכות חתן וכלה (מאת תלמידו, ר' בן-ציון הכהן קוק).

ח הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א: "יכולתי להעיד על מו"ח הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל שלמרות שזמנו מצומצם עד מאד, וכל דקה מנוצלת אצלו עד תום, עד כדי כך שגם אני, אם אאחר בדקה או שתיים לתור שנקבע לי אצלו, אצטרך להמתין אחר כך זמן רב, בכל זאת למרות הכל, היה הגרי"ש הולך לביתו של אלמנות, לא רק בימי ה"שבעה" אלא גם שנים רבות לאחר פטירת הבעל, ויושב שם ומדבר על ליבן לעודדם ולנחמם. "כאשר שאלתיו פעם: 'רבי, כיצד הנך מוצא את הזמן לכך?' השיב לי: 'וכי מצוות 'ללב אלמנה ארנן' (איוב כ"ט, יג)' אינה חשובה דיה שאשקיע מזמני למענה?"

י פר אבי החתן של הרב ננאל ברקוביץ שחתונתו נערכה ברחובות, שזכה שהגרי"ש אלישיב זצ"ל היה מסדר הקידושין שלו: "במהלך טקס החופה, שאלתי את הרב: 'איזה יין להביא לבן או אדום?' והרב השיב: 'יין לבן'. תהיתי למשמע התשובה של הצדיק ושאלתי: 'כבוד הרב מדוע אתה מבקש דווקא יין לבן?'". השיב לי הרב: 'ראה, גביע היין יעבור מהחתן אל אם הפלה וממנה אל הכלה, ועלולות להישפך מספר טיפות על שמלת הכלה. תאר לעצמך איזו עוגמת נפש תהא לכלה במקרה זה. לכן עדיף להביא יין לבן'. ואפשר לקרוא ולראות עד כמה היה חשוב לרבנו פוסק הדור זצוק"ל כל פרט פרט, וכמה דאג שלא לגרום לצער, גם לכלה ביום חתונתה.

ע רב פסח ה'תשס"ט בשעות הצהריים, נכנסו אברך ובנו לבית הרב אלישיב זצ"ל. כמובן, העיתוי אינו דבר רגיל. הם נכנסו לצדיק ושאלו אותו אם הוא מכיר אותם. הגאון אמר שלא. אז סיפרו לו שאותו אברך ובנו הם גרי צדק, והם הגיעו למעמד זה היות ומלפני חמש שנים הוא הגיע לקנות מהרב אלישיב את החמץ בתור גוי והוא מאד התרשם מהרב, ומאותו היום הוא ובנו החליטו להתקדם לעבר היהדות, עד שכיום חמש שנים אחרי הוא נראה ממש כאברך מהמניין. כמובן שהגרי"ש בירך אותו ואת בנו ושמח שמחה גדולה.

י פר הגאון רבי משה הרשלר זצ"ל, שנכח בביתו של מרן הגאון רבי זעליג ראובן בנגיס זצוק"ל והוא שאל שאלה קשה, פתאום נפתחה הדלת ונכנס רבינו. כשראהו מרן הגאון ר' זעליג ראובן בנגיס אמר לנוכחים, עוד מעט יאמרו לכם, מה המקורות לשאלתי. כשהוצגה השאלה לפניו, על אתר אמר, זה רש"י ובאיזה עניין הוא מדבר. הדבר עשה רעש והתפעמות הלב על כל הנוכחים במקום.

מסופר על משפחה מסויימת שהתגוררה בירושלים העתיקה לפני כמאה שנה. באותה תקופה יום כביסה למשפחה, היתה מהעבודות הקשות בבית. האישה התאמצה ולאחר כשש שעות של עבודה מפרכת, תלתה עקרת הבית שני חבלים מלאים בכביסה על קורות לאורך החצר. בצהרי היום נכנסה אחת השכנות לחצר. שתי הקורות האלכסוניות וחבלי הכביסה התלולים עליהם הפריעו לה בדרך הילוכה. היא נכנסה בזריזות לביתה, תפסה מספריים יצאה לחצר וחתכה את שני החבלים מלאי הכביסה, כל הכביסה הצחה והנקיה לאחר עמל מפרך, נפלה ברעש בחצר הבלתי מרוצפת.

כשראתה זאת האישה בעלת הכביסה, היא שאבה כוחות אדירים. היא התגברה על הניסיון המר, הצדיקה עליה דין שמיי ואמרה: **"מסתמא זה מגיע לי, ותהא צרתי כפרתי!"**. היא אספה את הכביסה מהרצפה, והלכה לכבס שנית, ובמשך שעות רבות שטפה מחדש, חיברה וקשרה את החבלים והלכה למגרש שכונת 'בתי מחסה' ותלתה שוב את הכבסים. בשעות הערב הביאה את הכביסה היבשה לביתה. בעלה חזר הביתה אחר תפילת ערבית. היא לא סיפרה לו מה שקרה. היא מתאפקת שנית ושותקת. בלילה אותה שכנה נכנסה מבווישת לבית חברתה וביקשה לסלוח על אותה תקרית, היא סיפרה, כי בתחילת הלילה קיבל הילד שלה חום גבוה מאוד באופן פתאומי, והיא תולה זה כעונש מן השמיים על רשעותה היום בצהרים. לאותה צדקנית, זכתה ולשנה לאחר מכן נולד רבינו.

מסופר על הרבנית אלישיב ע"ה, שהיתה משכימה בכל לילה עם בעלה בשעה שלוש לפנות בוקר ומכינה לו כוס קפה מהביל מיד עם תחילת לימודו. את המים היתה מרתיחה בפרימוס ישן נושן שהלהבה בו היתה קטנה וחלשה מאד, וכשהציעו לה בני הבית לקנות "טרמוס" ולהרתיח מים לפני שתשכב לישון כך שיתאפשר לה להמשיך לישון עד הבקר, ענתה הרבנית: **"לא אוותר על מלאכת קודש זאת, אני חיה מכך שזוכה אני לשמש תלמיד חכם גדול כמו אבא. זה מחיה אותי ומעניק לי הרגשת קדושה גדולה שכמוה לא אוכל להשיג אם אכין את המים בטרמוס"**, ואף בימים שלא חשה בטוב סירבה תמיד להצעת בני ביתה לקום מוקדם במקומה ולהכין לאבא כוס קפה ולא הסכימה לוותר על זכות זו אפילו לילה אחד. כך זכתה והיתה סמל לאהבת התורה בלי פשרות, ואף השרישה זאת בלב בנותיה הצדקניות שזכו ונישאו כולן לתלמידי חכמים מופלגים בתורה ויראת שמיים.

בתחילת דרכו כשהיה אברך צעיר ממש, התקופה הייתה קשה עד מאוד, ואפילו לחם לא היה בבית. ימי רעב ועוני מרים וקשים היו. יהודי יקר החיה את נפש בני הבית והניח על אדן החלון של משפחת אלישיב הצעירה חצי ככר לחם מידי יום. כאשר הייתה לו אפשרות, הוא הניח כיכר לחם שלמה. לא ידעו מי הוא, ואכלו את הלחם להחזיק את הנשמה שתישאר בגוף. שכנה ערירית התגוררה באותו בנין מגורים, בדירה מתחת מעונו של רבנו. ערב אחד כאשר נפגשה לשיחת שכנות עם הרבנית אלישיב ע"ה, לחשה באוזנה בקשה שטוחה ושאלה: "האם כאשר תיוולד לכם בת, תהיו מוכנים לקוראה על שמי, כיוון שאין לי ילדים? והוסיפה לומר: "ואני מבטיחה לרשום את הדירה שלי על שמה של הבת הזו".

הרב והרבנית הסכימו בחפץ לב. לא רק שהסכימו, אלא נהגו בנוסח חדש של לב רחום וחנון. כאשר הבת נולדה למזל טוב, היה זה עוד בחיי חיותה של האלמנה הערירית. כדי לשמח את ליבה הם קראו לה על שמה- עוד בחייה, להראות לה, כי רצונה מתקיים. הצדיק הכריע כי למרות שבקהילות האשכנזים הקפידו שלא לקרוא על שם יהודי בחייו. כעת הוא יקרא על שמה בחייה, כדי לשמח אותה! היא שמחה מאד, בכתה מהתרגשות ולשמחתה לא היה גבול. והיא מיהרה גם לקיים את הבטחתה לאברך ורעייתו- לרשום את הדירה על שם הילדה.

בוקר אחד משפחת אלישיב שבה מהלווייה של השכנה. הרב אלישיב הצעיר שוחח משפטים קצרים עם הרבנית. ויצא לכיוון ביה"כ 'אוהל שרה' ללמוד. בדרכו, במקום לפנות ימינה, פנה שמאלה, לכיוון משרדי ההקדש 'מאה שערים', כדי להעביר את הדירה להקדש מאה שערים... יושבי המשרד השתוממו. בימי מצוק כאלו, יהודי מעניק להם מתנה כה גדולה לרווחת העניים של מאה שערים, האם הוא עצמו אינו זקוק לה? לא. יש לו דירה, ואין לו צורך בנכסים נוספים... לחם לאכול יש לו בבית, ובאותם ימים היה לו מעט תמיכה מהכולל בו למד, ומלבד הלחם היו בבית ביצה וגם שמן זית פעם בשבוע לילדים... ומה לו ולנכסים.

ב'הקדש' שמחו על התרומה והתנו איתו כאות הערכה, כי הם נותנים לו רשות להשתמש בדירה כל עוד הוא חי. שהדירה הושכרה במשך כל שבעים השנים הבאות. משפחת הרב ועשרת ילדיה לא נזקקו לה. בסוף ימיו של מרן כאשר רבינו נחלש, והרבנית כבר גם לא הייתה בחיים, ובמקביל הדירה למטה עמדה ריקה ושוממה, ביקשו הנכדים והבנים שבאו להיות לצידו של מרן הסבא להביא את בני משפחותיהם לדירה למטה, ואז הגביה מרן את ראשו מהגמרא ואמר להם: **'אבל לא להשתמש בה בחינם, הדירה שייכת להקדש מאה שערים ועליכם לשלם על כל יום'...**

הגאון המקובל הרב צבי אביגדור פיש זצ"ל המכונה 'רבי הערש נאפקאר' נולד בשנת ה'תק"פ (1820) בקאלוב. בבחרותו למד תורה מהגאון המהר"ם א"ש. מימי שחרותו נסע לגדולי דורו ומהם עלה והתעלה בתורה ובדרך החסידות. בהמשך עבר לגור בנאפקאר. מקובל עצום. בביתו נמצא ארגז מלא בכתבים בתורת הסוד, אשר הרבה להגות בהם כדרך רבותיו הקדושים בכוונות ויחודים, עד שברבות הימים יצא שמו כצדיק מקובל גדול. כל גדולי דורו העריצו אותו מאוד. **רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש.**

רבינו נהג פעמים רבות לקחת פתקאות כאשר את דמי הפדיונות חילק לעניים ואביונים. רבים פנו אליו ונושעו בניסים מעבר לגדר הטבע. על מצבת רבינו כתבו **"רבים מישראל יוושעו בתפילתו"**. הרה"ק האדמו"ר ר' אליעזר צבי מקאמארנא זיע"א התבטא על רבינו: **"על כוח תורתו של רבי צבי אביגדור פיש עומדת כל הונגריה!"**. רבינו לעת זקנותו גר בעיר קאלוב. בחודשים האחרונים של חייו הירבה לדבר על גדולת הרה"ק מרן ה'ישמח משה' זיע"א, ועל גדולת יומא דהילולא ביום כ"ח תמוז. המקורבים ובני ביתו לא הבינו למה רמז בדבריו. לאחר שנפטר בליל שבת קודש, כ"ח תמוז ה'תרס"ב (1902), תאריך פטירתו של ה'ישמח משה' הבינו למפרע את דבריו וכי רמז להם את תאריך פטירתו. חי כ-82 שנים. ציונו בבית-העלמין בקאלוב.

סבא (מצד אביו): הצדיק המפורסם ר' יעקב (איש סודו ויד ימינו של הרה"ק מקאלוב זיע"א). **אביו:** הצדיק ר' אברהם אביש. **אימו:** מרת פיגא (בת הרה"ק ר' צבי אביגדור אשכנזי זצ"ל אבד"ק מונקאטש). **אשתו:** מרת רחל פראדיל (בת דודו הגה"ק רבי אהרון ישעיה פיש). **מרבותיו:** הגאונים מהר"ם א"ש (קיים אצלו שימושה של תורה), האדמו"ר ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל מיכל ספרין מקאמארנא (מח"ס 'היכל הברכה'. רבינו היה תלמידו המובהק), האדמו"ר ר' צבי הירש פרידמן מליסקא, האדמו"ר ר' אליעזר צבי ספרין מקאמארנא. **בניו:** הרה"ק רבי אהרון ישעיה מהאדאס, הגה"צ המקובל ר' ברוך והגה"צ ר' יעקב. **חתניו:** הגה"צ ר' יעקב פקטא מנירבאטור, והרה"ג ר' שלמה זלמן טישלר מקאלוב. **מדברי תורתו-** הובאו בספרים 'אור מלא', 'בני שלישים' ו'ערת שלום'.

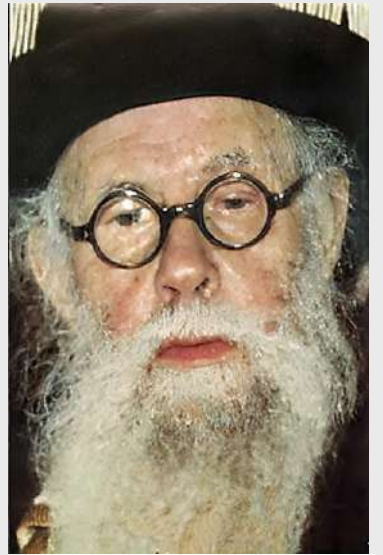
רבינו היה תלמידו המובהק של האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן צבי מקאמארנא זיע"א. עם פטירת רבו, רבינו לא נסע אל בנו האדמו"ר הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמארנא זיע"א (מח"ס 'דמשק אליעזר'). לילה אחד, רבו (האדמו"ר ר' יצחק אייזיק זיע"א) נגלה אליו בחזיון הלילה. הוא חלם שרואה את רבו יוצא מן המרחץ. הוא רץ אחריו לתת יד לרבו. למרבית הפליאה רבו לא הושיט לו את ידו לשלום. כאשר רבינו שאל לפשר הדבר, רבו השיב לו, שהוא מתרעם עליו, על שהוא לא נוסע אל בנו (האדמו"ר ר' אליעזר צבי ספרין) שהוא ממלא מקומו וממשיך דרכו בקודש. מיד כשקם משנתו ידע כבר מה לעשות. לקראת השבת רבינו קם ונסע לבנו. מיד כשנכנס הרה"ק ר' אליעזר צבי אמר לו: **"ואם אבא לא בא, אז לא באים אלי?"**. מאותו זמן התקשר לרבו החדש, למרות שהיה מבוגר מרבו החדש בשנים רבות, מכל מקום נכנע אליו כתלמיד לפני רבו.

כלתו של הרה"ק האדמו"ר ר' אליעזר צבי ספרין (אשת בנו הרה"ק ר' אברהם מרדכי מבאריסלוב זיע"א) היו לה רק בנות והיא רצתה לזכות בבן. היא הזכירה את עצמה אצל חמיה הגדול פעמים רבות. פעם אחת הפצירה והתחננה ולא הפסיקה. חמיה אמר לה: "אני לא יכול להבטיח לך ישועה, אבל אייעץ לך. כאשר יבוא לכאן הרה"ק רבי צבי אביגדור פיש בחג השבועות, תזכירי את עצמך לפניו, והוא יוכל לפעול למענך". כאשר רבינו הגיע לחג השבועות להסתופף בצל הקודש של רבו, הרבנית הצדקנית אשת רבי אברהם מרדכי מבאריסלוב השכימה לפתחו כדי לבקש ממנו שיתפלל עבורה שתזכה להיפקד בבן זכר. רבינו שמע את בקשתה ואמר לה בפליאה: "אני מגיע לקאמארנא בתור חסיד, ואת מבקשת ממני להעניק ברכות? הרי את יכולה לפנות ישירות לחמ"ך", ולא רצה לברך אותה. לא היתה לה ברירה והיא גילתה לרבינו, שבאה אליו על פי דברי חמיה הקדושים. אז רבינו הסכים לברך ואמר לה: שתתפור עבורו פוזמקאות לבנות חדשות לכבוד שבת-קודש, ובשכר זה הוא יברך אותה, שתזכה להיפקד בבן זכר. **היא מילאה את בקשתו. בחג הפסח שלאחריו בשנת ה'תרנ"ב נולד להם בנם הגה"צ רבי חיים יעקב מקאמארנא זצ"ל.**

רבינו היה בידידות עזה עם הרה"ק ר' אלימלך מטאהש זיע"א. פעם אחת רבינו הרגיש בדוחק של הרה"ק, שהיה שרוי במצוקה כספית קשה. לא היה נראה, שבדרך הטבע יוכל להשיג את סכום הכסף כיוון מדובר בסכום גבוה מאוד. באותו עת יהודי אחד השכים לפתחו של רבינו זצ"ל ושפך לפניו מצוקת ליבו על הצרה הגדולה, שבתו חפצה לינשא לערל רח"ל. האב בכה רבות וביקש את עזרת הצדיק. רבינו אמר לו: "אוכל ליעץ לך, מהר וסע אל רבי אלימלך מטאהש. תגיש לו פתקא בצירוף פדיון נפש". רבינו פירט לו בדיוק מה סכום הכסף שעליו לתרום וסיים את דבריו: "וברצות ה' תיוושע מצרתך".

היהודי, שאמונת הצדיקים היתה חדורה בו, קם ועשה כפי שרבינו ציווה. הוא נכנס אל הרה"ק מטאהש. הרה"ק הבחין שהיהודי תרם לו בדיוק את הסכום שהיה צריך כדי להצילו ממצוקתו. הדבר היה לפלא בעיניו. הרה"ק הבין שבזוודאי יש דברים בגו, לכן שאל את היהודי: "אמור נא לי, מאין באת עתה?". האיש אמר לו שהצדיק מנאפקאר שלח אותו אליו וגם הורה לו מהו הסכום שעליו לתת. כאשר הרה"ק מטאהש שמע את דבריו התבטא: "יהי רצון שאזכה לבוא בקשר שידוכין עם איש צדיק וקדוש זה". לאחר מכן הבטיח לאותו יהודי שישועתו במהרה תבוא. מדברי הרה"ק ר' אלימלך מטאהש לא נפל דבר ארצה. לאחר זמן מה הערל יצא לדרוכו כדי להיפגש עם בתו של היהודי. אולם בדרך נפל מעל הסוס ונפגע מאוד ונעשה חיגר בשני רגליו. בתו של היהודי ראתה את מצבו הרפואי של הערל ובשום פנים ואופן לא רצתה להינשא לאדם נכה. לימים אף חזרה בתשובה שלימה והיתה לבת ישראל כשרה. גם שאר דברי הרה"ק מטאהש התקיימו במלואם. לאחר פטירת רבינו הרה"ק בא בקשר שידוכין עם צאצאיו, כאשר נשא הרה"ק רבי מרדכי מדעמעטשער זיע"א בן הרה"ק מטאהש את בתו של הגה"צ ר' יעקב פקטא זצ"ל דומ"ץ נירבאטור חתנו של רבינו זצ"ל.

הרב הגאון עלואן אבידני זצ"ל - נולד בעיר עמדיה בעירק (כורדיסטאן) בשנת ה'תרמ"א (1881). משפחתו מיוחסת לאבידן משבט בנימין. למד בבית מדרשו של אביו וקיבל ממנו הסמכה לרבנות, דיינות, שחיטה, מילה, ועריכת חופה וקידושין. כאשר היה צעיר לימים, לא נמצא גיבור כמוהו בכל הסביבה, אך מעולם לא ניצל זאת, אלא התיש את כוחו בתורה. לאחר ששוחרר מהצבא התורכי- התמנה לראב"ד ורבה של עמדיה ומחוזותיה ושימש בכל התפקידים האפשריים: חזן, דרשן, שוחט, מוהל, עריכת חופה וקידושין, גיטין. במשך כ- 80 שנה הנהיג את צאן מרעיתו.

הרב דאג לשלוח את המשפחות לא"י כאשר הוא רכש את אמונו המלא של המושל המחוז בעמדיה (המושל אהב לשנות ערק והרב בעצמו הכין לו כדי שיוכל להשיג ויזות עירקיות ולשלוחם לישראל. בדרך זו שלח כחמישים משפחות תוך שמונה שנים). בשנת ה'תרצ"ד (1933) הגיע לעיר העתיקה בירושלים. **מדי יום נהג לטבול במקווה ישיבת בעלז 101 פעמים וביום שבת 310 פעמים. גם בימות החורף הקרים לא ויתר על הטבילה. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. משפחתו הסתפקה בדירת חדר למרות שזכה ל-14 ילדים. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש.** נפטר ב-כ"ט תמוז ה'תשמ"א (1981). למרות גילו המופלג, 101 שנה, המשיך עד הפסח האחרון בחזנות, בדרשנות, בשחיטה וכיוצ"ב. אלפים ליווהו בדרכו האחרונה ציונו בהר-הזיתים. ביום פטירתו לקתה החמה בבוקר.

אביו: ר' שמעון (ראב"ד דק"ק עמדיה. נפטר בשנת ה'תרע"ז (1917). **אשתו:** מרת רבקה. **אחיו:** ר' בצלאל (רבה של דיאר באכר), ר' בנימין (רב ראשי לכל חבל זיבר עד ברזאני), ר' ישראל. **ילדיו:** 14 ילדים. **מספריו:** הרב לא זכה להוציא את חיבוריו ולאחר פטירתו יצאו רק חלק מהם **ימעשה הגדולים** - חמישה כרכים (כחמישים שנה היה עסוק בחיבור זה) **ידיני שחיטה יקרבנין ועלון** - חמישה כרכים על הזוהר **יספר מדרשים** **יתרגם את התנ"ך** לכורדית **יספר תפסירים**.

הצדיק סיפר על חסדי ה' ונפלאותיו עימו. בשנת ה'תרע"ז (1917) בהיותו כבן 35 גויס לצבא התורכי. היה זה במלחמת העולם הראשונה. איתו שירתו עוד כ-93 יהודים. אחד מהם היה קצין בכיר בשם נחום ודאג שהרב ישמש שוחט ואחראי על הכשרות, בתפקיד זה שירת כארבעה חדשים וכאשר הגיעו לעיר מוצול, באה עליהם תקופה קשה של רעב וקור, המזון היחיד היה כולו טרפה, כתוצאה מכך חלה.

הקצין היהודי טיפל בו אישית אולם כאשר ביקשו לאשפז את רבינו, סיפר הקצין כי כל מי שמגיע לשם מזריקים לו זריקה ואחר כשמונה ימים מחזיר את נשמתו ליוצרו. לפיכך ברח מן הצבא והיה לעריק. **באותם ימים, עריק הנתפס בעת המלחמה היו יורים בו ללא משפט ובפרט כאשר מדובר ביהודי.** לא עבר זמן רב ורבינו נתפס בעיר אסיני. מאחר והדרך מהעיר מוצול לעיר אסיני ארכה מספר ימים, נאלצו הם בלילה ללון באכסנית דרכים. לצורך כך כבלוהו בחבלים והפקידו עליו משמר לבד יברח.

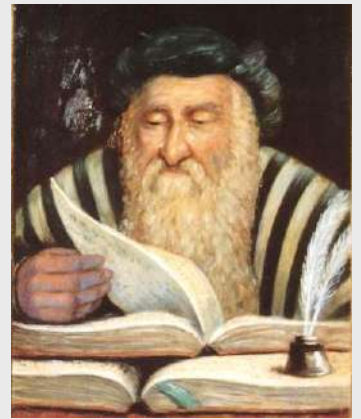
כאשר שכב על הארץ החל לחשוב על מר גורלו. אם ימצו עימו את הדין- יתלווה, ואף אם ינהגו עימו במידת הרחמים- צפויים לו חיים ממרים ממות, מאסר עולם עם עבודות פרך כאשר יתעמרו בו תחת שבט הנוגש. כאשר ראה שהוא נמצא בצרה גדולה, התפלל לפני הבורא בתחנונים. ה' שמע לקול בכיו ושלח את הישועה ע"י סגן הרמטכ"ל התורכי שעמד לידי וידו על הלחי ומתפתל מכאבים ואמר לו בפסקנות: "שמעתי שאתה חכם גדול ומסוגל לחולל נפלאות, אם כך, עשה משהו ורפא אותי מכאבי השיניים הנוראים ואשחרר אותך", ובנתיים התירו מכבליהם. הרב הודה לקב"ה על הצלה פורתה זו. **נטל פיסת נייר וכתב מה שכתב, קיפל את הנייר ונעצו במחט לעמוד עץ סמוך, והורה לו לשים את אצבעו על השן- והנה, פסק הכאב לחלוטין!**

הסגן החליט להשיב לאבינו הרב כגמולו ופנה מיד אל הרמטכ"ל וביקש חנינה ושחרור מלא ועוד בו בלילה יצא לחופשי. סיים רבי עלואן את סיפורו בכתבו: "וברכתי ברכת הגומל, ואמרתי שבח 'נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלוהינו' עד סופו בשמחה רבה. ואני לא כתבתי שום סגולה, אלא רק: **"ריבונו של עולם, תן רפואה לשיניו"**, וזה הכל.

מקרה מעין זה התרחש לפני מספר שנים בו שני בניו היו עדים למעשה: אחד הבחורים הלומד בישיבתו של הרב אלבז שליט"א, פנה לצדיק שיעשה משהו להרגעת כאבי השיניים. הרב נטל פיסת נייר וכתב מה שכתב ונעץ את הנייר על ארון הספרים וכעבור דקות ספורות חלפו כליל הכאבים. ומעידים בניו שכך עשה גם לאחיהם פתחיה שסבל משיניו וכאביו נעלמו לחלוטין!

עוד סיפר הבן ר' פתחיה שמעון מרדכי זצ"ל: "אחי הגדול ר' בצלאל תמיד היה מספר על כמה ניסים שראה ממור אבי זצ"ל. פעם אחד אושפז בבית-הרפואה הדסה, וכמה שנותנים לו תרופות הרדמה- לא יכול היה להרדם. מרת אמי ע"ה ביקשה ממור אבי זצ"ל שילך ויבקר את ר' בצלאל, הוא חולה. רק אז הסכים שיביאו רכב לקחת אותו. לפני כן דאגו להודיע לאחי שאבא עומד להגיע אליו, אז ר' בצלאל התחזק וישב, מחכה.

ואז הגיע מור אבי ושאל אותו: "איך אתה מרגיש?". והוא ענה לו: "כואב לי". מור אבי הוציא ספר תהילים ונתן לו לקרוא כמה פרקים ורשם לו אלו פרקים עליו לקרוא, בירך אותו וחזר הביתה. לא חלפו דקות אחדות, ר' בצלאל קרא את הפרקים שמור אבי ציין ואיך שסיים- נרדם מיד. לאחר מכן תמיד היה אומר: "חבל שלא רשמתי את הפרקים- היינו יכולים לעזור לעוד אנשים!". אז אמרתי לאחי היקר: "טעות לחשוב כך, כי כל מה שאבא זצ"ל היה אומר לך להגיד- זה היה פועל. כי אבא תמיד היה עושה רצון ה' ומי שעושה כן- הקב"ה עושה את רצונו".

רבי שלמה בן יצחק זצ"ל - רש"י (פרשנדתא או מפרש-הדת) או רבן של ישראל: נולד ב-ח' אדר ד'תת (1041) בעיר טרואה (צפון צרפת). בהיותו כבן 20 עזב את ביתו וגלה אל אחת הישיבות שבגרמניה (בעמק הריין). תחילה הגיע לישיבת 'מגנצא' ועסק בתורה מתוך הדחק. לאחר מכן עבר לישיבה בוורמייזא. בשנת ד'תתכ"ט (1069) חזר לצרפת והקים ישיבה בעיר מולדתו. שמו יצא לתהילה בין גדולי החכמים, ומכל ערי אשכנז וצרפת הריצו אליו גדולי הדור שאלות רבות בתלמוד. גם מוריו הרבו לשבחו ולפארו במכתביהם אליו. בהיותו כבן 30 חזר לוורמייזא ולאחר פרק זמן קצר שלמד שם חזר לטורייש והשתלב מיד בחיי החברה היהודית. הצטרף לבית הדין בעיר והחל לפסוק הלכות לכל יהודי הסביבה, אך סירב לקבל שכר על תפקידו זה. ייסד שם ישיבה, אך גם ממנה לא קיבל שכר. פירושיו התפרסמו כבר בימי חייו בחוברות שהופצו בעותקים רבים ונקראו 'קונטרסים'.

שלח ידו במלאכת הפיוט, וחיבר מספר קינות על מסע הצלב שהיה בימי חייו. המסורת מייחסת את ההשתלשלות מדוד לרש"י באופן הבא: רש"י הוא נכדו של ר' אליקים, שהוא דור 31 מרבי יוחנן הסנדלר, שהיה דור רביעי מרבן גמליאל הזקן, בן שמעון הנשיא, בן הלל הזקן, מבני שפטיה בן דוד מלך ישראל. נכדו, רבינו תם העיד על עצמו כי גם הוא יכול לעשות מה שסבו עשה על פירוש הש"ס, חוץ מפירוש המקרא. **רש"י עצמו צם כ-613 תעניות שלקחו לו כשלוש שנים בטרם החל לכתוב את פירושו על התורה ואין ספק כי פירושיו נאמרו ברוח הקודש.** פירש כמעט את כל התנ"ך כולו והוא אף המפרש העיקרי של מסכתות התלמוד הבבלי. ענוותן מופלג (והלך בזאת בעקבות רבו המובהק, ר' יעקב בן יקר). איש אמיץ ותקיף, שהעמיד את האמת בראש מעייניו. נפטר ב-כ"ט תמוז ד'תתס"ה (1105). חי כ-64 שנים. על פי המסורת נקבר בעיר הולדתו טרואה וברבות הימים הוסו וחרשו הגויים את בית-העלמין ומאז נקרא 'שדה היהודים'.

אביו: ר' יצחק הצרפתי מקריווש. **ילדיו:** מרת יוכבד (נישאה לר' מאיר בן שמואל), מרת מרים (נישאה לר' יהודה בר נתן), מרת רחל (נישאה לר' אליעזר). **מרבותיו:** הגאונים אביו, ר' יצחק ירחי, ר' יעקב בן יקר, ר' יצחק הלוי סג"ל ור' יצחק בן יהודה. **מתלמידיו:** הגאונים, חתניו ר' מאיר בן שמואל, ר' יהודה בן נתן, ר' יוסף קרא, ר' שמואל (רשב"ם), ר' יעקב בן שמשון מפלייזא, ר' יצחק בן אשר הלוי, ר' שמחה בן שמואל מוויטרי, ר' אליקים בן משולם הלוי, ר' נתן ור' מנחם בני מכיר, ר' אליקים בן יוסף ממגנצא. **מספריו:** פירוש רש"י על התורה, לתלמוד, למסכת אבות, לבראשית רבא.

פעם אחת אמו של רש"י בשעת עיבורה עם הצדיק הייתה נתונה לסכנה גדולה מצד הגויים. יום אחד הלכה האשה ההרה ברחובות העיר ורמייזא כשסידורה בידה. בדרכה לבית-הכנסת להתפלל. היא הגיעה לסמטה צרה מאוד ופתאום התפרצו מולה לתוך הסמטה פרשים רוכבים על סוסים כשהם מדרבנים את סוסיהם ומתקרבים אליה בדהרה. נבהלה האשה מאוד אך לא היה לה לאן להימלט בסמטה הצרה, והפרשים מדרבנים עוד יותר את סוסיהם וצוחקים ומלגלים עליה בחושבם שעוד מעט היא תהיה למרמס תחת רגלי הסוסים. הרוכבים מתקרבים עוד יותר ואם רש"י חושבת שעוד רגע יבוא הקץ לחייה ועימו גם הקץ לחלום היפה על הבן שיוולד לה. היא נלחצת אל הקיר וקוראת בלחש: "שמע ישראל..." הנה היא כבר מרגישה את הבל פיהם של הסוסים על פניה והיא נדחקת עוד יותר אל קיר הסמטה. והנה קרה פתאום נס: במקום עמדה נעשה שקע בקיר והיא ניצלה מידי הרוכבים שהביטו על מחזה זה בתימהון ושוב לא ניסו לפגוע בה. גם שאר האנשים שנוכחו באזור תמהו על הנס המופלא. **אותו שקע שנתהווה בקיר בעיר ורמייזא נשאר שם ונשתמר עד עצם היום הזה ועדיין ניתן לראותו.**

לאחר כמה שנים של עמל ויגיעה בישיבות, החליט רש"י לקום ולנדוד שבע שנים בין קהילות ישראל. יום אחד הגיע לעיר אחת ומיד נכנס לבית-המדרש. ישב בפניה והאזין לשיעור גמרא. רב המקום הרצה את שיעורו לפני תלמידיו, אך הסוגיה שעסקו בה הייתה קשה מאוד. לבסוף הרב נואש מלרדת לעומק הסוגיה, פנה אל תלמידיו ואמר: **"מה שהסברתי לכם זהו מה שחנן אותי ה' יתברך להבין, ומה שעוד צריך להוסיף ולפרש כאן, יגלה אליהו הנביא לעתיד לבוא"**. רש"י המתין עד שהתפזרו כל התלמידים לביתם ואז הוציא את הקונטרס שבו היה כתוב פירושה של הסוגיה, שם אותה באין רואים באותו דף שלמדו גמרא, וחמק חרש מן המקום. למחרת כשרצה הרב להמשיך בשיעורו, פתח את הגמרא ומה גברה השתוממותו כאשר גילה את הקונטרס. הוא עיין בדפים שלפניו ומיד אורו עיניו. בשפה ברורה ובלשון צחה מובא כאן פירושה הנכון של הסוגיה. "מי שם כאן הקונטרס זה?" שאל הרב בהתרגשות, אך אף אחד לא השיב על שאלתו.

בלית ברירה המשיך הרב בלימודו, והמעשה חזר ונשנה במשך ימים אחדים. רש"י היה מניח את קונטרסיו בתוך הגמרא וכך האיר את עיני הלומדים שהיו סקרנים מאוד לדעת מיהו הגאון האלמוני. גם הרב רצה מאוד 'לתפוס' את הלמדן בשעת מעשה. ולכן החליט להסתתר אחרי הלימוד מאחורי ביהמ"ד ולהציץ מבעד סדק צר לאולם. **מה הופתע לראות את האברך העני כשהוא קם מפינתו אשר ליד התנור ומניח את הקונטרס בתוך הגמרא.** עכשיו כבר ידע הרב מיהו הגאון שפקח את עיניהם והוא פרסם זאת בין הלומדים. כשהגיע רש"י למחרת לביהמ"ד ורצה להתיישב במקומו הקבוע, לא הניחו לו אלא הזמינו אותו לשבת במקום מכובד ליד ארון הקודש.

אחרי השיעור עלה השמש על הבימה והכריז **שביום ראשון ירצה אדם גדול לפני הקהל שיעור בגמרא וזאת בציווי הרב.** אך עדיין לא הבין רש"י שכל הכבוד מכון אליו ובתמימותו חשב שמתכוונים למישהו אחר. הוא בא ביום ראשון כדי לשמוע יחד עם כל הקהל את השיעור שעליו הכריז השמש, וכאשר נכנס קמו כולם על רגליהם ואמרו: "ברוך הבא רבנו ומורנו". אך גם רש"י אמר מיד יחד עימם "ברוך הבא", כי חשב שלא אליו מתכוונים אלא למישהו אחר. לבסוף כשראה הקהל את ענוותנותו ניגשו אליו המתפללים ואמרו: **"אנו יודעים שאתה הוא בעל הקונטרס ואליך אנו מתכוונים"**.

בימיו היה בארצו, שר אחד גיבור ואיש מלחמה אשר מטבעו היה אכזר ואיש משחית, ושמו גוטפריד בליון. וכשהגיע לאוזניו שמע רש"י, שלח לקרוא אותו אל עיר מושבו. וכשבאה לפני רש"י הזמנתו של השר, סירב רש"י ללכת, כי הכיר את האיש ואת טבעו הרע והאכזרי. מששמע השר כי רש"י מסרב לבוא אליו, כעס מאד, והחליט לבוא אליו לביתו עם נבחריו צבאו, כדי להענישו על סירובו לגשת אליו.

משהגיעו הוא וחילו לביתו של רש"י, בירר אצל התושבים המקומיים על מקום מושבו, וכולם הורו לו על בית המדרש, שם היה רגיל לשבת וללמוד. משהגיע השר לבית מדרשו, התפלא מאד לראות את כל השערים פתוחים, והספרים מונחים על השולחן ג"כ פתוחים, אולם לא ראה שם אף אחד. משהביט כה וכה ולא ראה איש, החל לצעוק: "שלמה! שלמה!" והנה הוא שומע את קולו של רש"י שעונה לו: "הנני אדוני! מה אדוני מבקש?" אולם חוץ משמיעת הקול לא ראה אף אדם באזור, ולכן חזר ושאל: "איה אתה?" ורש"י עונה לו "הנני", וכך חזר השר כמה פעמים על שאלתו, מצפה לשמוע מהיכן יוצא הקול, אך לא מצליח למצוא את הדובר אליו.

משראה כך השר, יצא מבית המדרש ושאל את התושבים: "האם יש כאן יהודי?" ומיד הביאו אליו את אחד מתלמידי רש"י, אמר לו השר: "אמור לרברך שיבוא אלי, והנני נשבע בחיי ראשי שלא יאונה לו כל רע, ולא יינזק כלל על ידי". מששמע כך רש"י, הופיע לפני השר בצלמו ובדמותו, קד לפניו קידה עמוקה, ולאחר מכן שוחחו ביניהם שיחה ארוכה, בה התרשם מאוד השר מחכמתו ותבונתו של רש"י, ובסוף הדו-שיח ביניהם אמרו לו השר: "עתה ראיתי את חכמתך הרבה, ורצוני להתייעץ אתך על דבר גדול שבדעתי לעשות.

הנה הכינותי מאה אלף פרשים ומאתים אניות גדולות, ורצוני לעלות לארץ הקדושה וללכוד את ירושלים. והנני סמוך ובטוח שאנצח את הישמעאלים היושבים שם, יען כי אינם בקיאים בטכסיסי מלחמה. והיום באתי אליך לקחת עצה מפיו בידון, ואתה תואיל ברוב חכמתך להודיעני את דעתך; דבר ואל תפחד". אז השיב לו רש"י בדברים מעטים ואמר: "אתה תלך לארץ הקדושה ותלכוד את ירושלים, ותמלוך עליה שלושה ימים. וביום הרביעי יגרשוך הישמעאלים משם, ותברח בבהלה גדולה, ותשוב לעיר זו רק עם שלשה סוסים".

מששמע כך השר, התמרמר מאד מדברי הרב, ואמר לו: "יתכן שדברייך יתאמתו, אך דע לך שאם אחזור עם ארבעה סוסים במקום שלושה כפי שאמרת, אתן את בשרך לכלבים, ואהרוג את כל היהודים אשר בצרפת". יצא השר מאת פני רש"י, ועשה כאשר חשב, הלך לארץ ישראל, ונתקיימו בו כל דברי רש"י, וברח מירושלים בבהלה ופחד גדול, ובדרכו חזרה, עשה "ספירת מלאי", והתברר כי בהגיעו סמוך לעיר יש ברשותו שלושה סוסים מלבד הסוס אשר הוא רוכב עליו, ואז נזכר בדברי רש"י שאמר לו כי ישוב עם שלושה סוסים, והנה ברשותו יש ארבעה, וכבר החליט בדעתו לשפוך את זעמו על היהודים בצרפת, כפי שהבטיח לרש"י.

אולם בהיכנסו העירה דרך השער, נפלה אבן מן המשקוף והמיתה אחד מחייליו עם הסוס שרכב עליו, וכראות השר את הדבר הזה, נבהל מאד והודה כי כנים דברי רש"י, ומיד ניגש לרש"י, להשתחוות לו טרם שובו אל ביתו. אולם בהגיעו לבית הרב, נתברר לו כי כבר הלך לבית עולמו. מששמע כך, התאבל עליו השר מרה, על שאיבד אדם עמו היה יכול להתייעץ וליהנות מחכמתו ומעצותיו הנבונות.

האדמו"ר הרב שלמה הלברשטאם השני מבאבוב זצ"ל- נולד בשנת ה'תרס"ח (1907). האדמו"ר השלישי בשושלת חסידות באבוב. את עיקר חינוכו קיבל מאביו. שוחח בערגה והפליג בגודל קדושתם וחכמתם של אביו וסבו הקדוש אשר שאיפתו הייתה לגדול ברוחניות בדרכם. היה ידוע בטוהר לשונו והכל עשה בהצנע לכת.

בשנת ה'תרצ"א (1930) עבר אביו לטשיבין ומינה את בנו לרבה של באבוב. עזר לאביו בניהול החסידות ובפרט רשת ישיבות באבוב אשר מנתה אז למעלה מ-30 סניפים. לאחר השואה עקר לארצות הברית, שיקם את הריסות באבוב ובנה אותה כחסידות גדולה בעלת מוסדות קהילתיים במקומות רבים בעולם (בארה"ב הקים את המוסדות הבאים: מתיבתא כרם שלמה, ישיבת בני ציון, בית ספר לבנות בנות ציון, קמפ שלוה, מוסדות צדקה וחסד).

בישראל הקים את קריית חסידי באבוב בבת ים, ובה ישיבת באבוב שבגליציה-פולין, מח"ס 'קדושת ציון'. ספר לבנות. נודע במיוחד כמנהיג שהתרחק ונזכר לברוח מכל נדנדוד של מחלוקת. הלחין כ-80 ניגונים. לא בכדי נפטר **רבינו בראש חודש מנחם אב ה'תש"ס (2000)**, שהוא **יום פטירתו של אהרון הכהן, שהיה אוהב השלום הגדול של העם היהודי**. חי כ-93 שנים. בנו, ר' נפתלי צבי מילא את מקומו כאדמו"ר.

אביו: האדמו"ר בן ציון הי"ד (רבה של העיירה באבוב שבגליציה-פולין, מח"ס 'קדושת ציון'). **אמו:** מרת חיה פראדיל (בתו של הרה"ק ר' שלום אליעזר זצוק"ל הי"ד). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' בן-ציון הי"ד. **נשותיו:** מרת בלומה רחל טייטלבוים הי"ד (זיווג ראשון- נישא בשנת ה'תרפ"ה, בתו של דודו רבי חיים יעקב מלימנוב. נרצחה בשואה), מרת פריידא רובין (זיווג שני- נישא בשנת ה'תש"ו. בתו של רבי אריה לייבוש מטאמשוב).

ילדיו מאשתו הראשונה: ר' מרדכי דוד הי"ד (נרצח בשואה), ר' נפתלי צבי (ממלא מקומו באדמו"רות). **ילדיו מאשתו השנייה:** מרת מרים נחמה (נישאה לר' חיים יעקב יוסף טויבער דיין קהל באבוב בבורו פארק), מרת דבורה לאה (נישאה לר' יונתן בנימין גולדברגר, ראש כולל באבוב ורב בית הכנסת ביקאווסק), מרת שרה הענא (נישאה לר' יעקב ישראל ישורון מייזליש רב קריית באבוב בבת-ים), ר' בן ציון אריה לייבוש הלברשטאם (האדמו"ר מבאבוב), מרת מלכה (נישאה לר' בן ציון בלום רב קהל באבוב בלודונו), מרת אסתר שיינדיל (נישאה לר' ברוך אברהם צבי הורוביץ ממונסי- ראש ישיבת באבוב). **מספריו:** **כרם שלמה**- לוקטו מדבריו אותם אמר בשיעוריו ובטישים שערך.

פעם התקשר רבינו באמצע הלילה לזג וביקשו, שיגיע בדחיפות לביתו, ולא ימתין עד הבוקר, היות שהדבר אינו סובל דחי. כשהגיע הזג לבית, הצביע האדמו"ר על חלון שבור בביתו וביקשו לתקן אותו בדחיפות כעת, בטרם יאיר הבוקר. הזג התפלא עד מאוד והביע את תמיהתו, על מה ולמה הדחיפות הזו, ומדוע לא יכול היה הרבי להמתין עד הבוקר? ומדוע נקרא להגיע בשעה מאוחרת זו? השיב לו הרבי, שיגלה לו טעמו של דבר בתנאי שיבטיח לו, שלא יפרסם את הדברים בחייו, וזאת מכיוון שהזעיקו בשעת לילה מאוחרת, זו ומגיע לו לדעת ולהבין את המניע לכך ואת חשיבות העניין. הזג הסכים, והרב סיפר את המניע לכך. ואכן, הזג שמר את הדבר בליבו ופורסם רק לאחר פטירתו של האדמו"ר.

וכך אמר לו הרבי: "כפי הידוע לך, שורר ויכוח השקפתי מסויים ביני ובין ציבור אחר של יראי ה' המונהג על ידי גדולי תורה. והנה באמצע הלילה הרגשתי חבטה עזה בחלון חדרי, ולהפתעתי הרבה הבחנתי באבנים המושלכות לעבר החלון. זריקת האבנים לא פסקה, עד שחלון זה נופץ ונשבר". "חושש אני, חשש ניכר כי משליכי האבנים נמנים על אותו ציבור החולק עליי. וחוששני עוד יותר, שאם החלון יישאר כך, כשהוא מנותץ, עד אור הבוקר, והחסידיים שלי יראו זאת, עלולה להתלהט כאן מחלוקת עזה, ומכיוון שברצוני למנוע זאת, קראתי לך עכשיו, באמצע הלילה, ומבקש שתתקן את החלון, שלא יודע הדבר!".

לאחר התיקון שאל אותו רבינו, כמה הוא רוצה בעד זה, אולם הלה ענה: "איני מבקש כסף, אלא אני מחתן את בני בעוד זמן (וציין את התאריך), ואני מאוד רוצה שהרבי ישתתף בשמחה!", וכך להפתעת משמשיו, שלא הבינו מדוע רבינו רוצה ללכת ל"שבע ברכות" לאדם שאינו מוכר כלל וכלל, השתתף רבינו בחתונה. (מתוך העלון הנפלא 'נועם שיח'- אב"ד סאנטוב שליט"א)

יפור אדיר נוסף שעובד מהספר **"עלינו לשבח"** כיצד רבינו ברח מכל נדנדוד מחלוקת. שנים ספורות לאחר שהחל לכהן באדמו"רות, יצא רב פלוני באמריקה נגד דעת הרבי בעניין מסוים שעלה על הפרק. הרב הוא לא הסתפק רק בפרסום דעתו, אלא הכפיש את שמו של הרבי בכל הזדמנות אפשרית. הצדיק לא הגיב כלל לדברי הבלע, אולם, כאשר תכפו ההכפשות, ביקש הרבי להודיע, שכל החסידיים יתכנסו בהיכל הגדול. בתוך דקות ספורות היה האולם מלא על גדותיו. המתח הורגש באוויר.

הכל היו בטוחים, שעכשיו ייצא האדמו"ר נגד הרב במילים חריפות. הרבי נכנס לביהמ"ד. נישק את הפרוכת, ופנה מיד אל הסטנדר שלו שליד היכל הקודש, ונשא 'נאום תקיף' שנמשך בדיוק חמש עשרה שניות, וכך אמר: "אני מודיע כאן, לפני ארון הקודש. אני אוסר עליכם להילחם על כבודי. הכבוד שלי יהיה- אם לא יילחמו על כבודי. מי שלא יציית לכך- אין לו מה לעשות בבית-המדרש שלי" ויצא החוצה.

השמועה על הדרשה של הרבי הגיעה חיש מהר גם לאוזניו של הרב ההוא, שהבין עתה לפני מי הוא עומד, ולא מצא את ידיו ואת רגליו בשאלה כיצד לפייס את האדמו"ר. לא יצאו דקות אחדות, והרבי מבקש מהגבאי שלו להסיע אותו לביתו של אותו רב. האדמו"ר מבאבוב שעדת החסידיים בניו-יורק שתתה בצמא כל מילה מדבריו, עולה במדרגות, מקיש קלות על הדלת, וכשזו נפתחה, מצא הרב את עצמו מול האדמו"ר, וחישב להתעלף. ועד שלא יתמוטט, תפסו הרבי בידיו, חיבקו ונישקו, ואמר לו: "לך אך החסידיים שלי והם יעידו בפניך שאין בליבי עליך מאומה. ידידים היינו וידידים נישאר".

A portrait of a man with a full, light-colored beard and mustache. He is wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a dark bowler hat. He is also wearing dark sunglasses. The background is a plain, light-colored wall.

הרב חסדוני
בקר במלכות המלכות
הממלכה הממלכה וכו' וכו'
לא שם ממלכה של חסדוני
חכם הדור
סודות כנה לעתים
דורש שבע בה רבים
מרכיב דורה דרכים
מחבר ביסורים
הסידא קדשא וברי'שא
מור' ק' שחור
במחור' י'
יוסף חיים ואדוק
זאק' 5
בן מרים
ותכש' מיום שבת קודש
ר"ח מנחם אב התשמ"א
תנצ"ב

פרשת פינחס | כ"ח תמוז – ה' אב תשפ"ד | גיליון 316 | פניני הצדיקים

הצדיק הרב שריה דבליצקי זצ"ל - נולד ב-ט"ו שבט ה'תרפ"ו (1926) בריגה שבלטביה. בשנת ה'תרצ"ד (1934) משפחתו עלתה לארץ והתיישבה בתל אביב. כשהיה כבן 13 התחיל ללמוד אצל הרב יחיאל ישראלוב בבית הכנסת הגר"א שברחוב הירקון, והתקרב גם לר' יוסף צבי הלוי. כשהיה כבן 15 משפחתו עלתה לירושלים, שם החל ללמוד בישיבת קמניץ ובישיבת חברון. רבינו זכה גם ללמוד אצל המקובלים בני עדות המזרח בירושלים: הרב מרדכי שרעבי, הרב עובדיה הדאיה והרב מרדכי עטיה. רבינו העיד על עצמו שמשנת ה'תש"ד (1943) לא דיבר לשון הרע. כשנשאל מה קרה באותה השנה ענה: "לא קרה כלום פשוט פעם לא היה מצוי ספרים ואז פעם ראשונה שראיתי את הספר חפץ חיים למדתי את כולו, ומאז לא דיברתי לשון הרע". לאחר נישואיו התגורר בתל-אביב. לאחר מכן עבר לרמת גן. שם התקרב למרו החזון אי"ש זע"א. כשהיה כבן 27 עבר להתגורר בבני ברק, שם המשיך ללמוד תורה מפי החזון אי"ש. בשנת ה'תשי"ז (1957) יסד בביתו מניין קבוע לתפילת שחרית כותיקין בזמן הנץ החמה הנראה. ביתו היה פתוח ואף תלמידים צעירים בשנים ליבנו איתו סוגיות תלמודיות והלכתיות. שקדנותו של רבינו היתה מופלאה. החברותא סיפר שהוא היה צריך להמתין לידו במשך דקות ארוכות עד שרבינו הרים את ראשו מהגמרא ושם לב אליו. רבינו נהג לצום מידי שנה במשך יותר מ-40 שנה מי"ז בתמוז ועד ט' באב. עשיית, שובבי"ם, שלושת השבועות, שני וחמישי כל השנה. ענוותן מופלא. מימי לא החסיר תיקון חצות. היה ידוע צדקת פזרונו ורבים נתמכו מידו מכמה קופות שהיה מנהל. בעל רוח-הקודש. נזהר מאוד מגזל. מעולם לא פגע באף אדם. נפטר ב-ב' אב ה'תשע"ח (2018). חי כ-92 שנים. נטמן בבית העלמין קריית שאול.

אביו: ר' בצלאל יעקב. **אימו:** מרת דבורה (בת ר' דוד הלוי ליון). **אשתו:** מרת חיה (בתו של ר' הגאון השקדן ר' חיים עוזר ינובסקי. התחתן כשהיה כבן 20). **בנותיו:** גב' באום, גב' וינוגרד (נישאה לר' יוסף אליהו). **בנו:** ר' דוד. **מרבתי:** הגאונים ר' שמואל פיפרמן, ר' יחיאל ישראלוב, ר' יוסף צבי הלוי (אב"ד תל-אביב), ר' דוד בהר"ן, ר' יעקב משה (ה'חזון אי"ש). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אי"ש ברגמן, ר' אהרן ברנר, חזקיהו יוסף פרצוביץ, ר' אבידן אליהו. **תלמיד-חבר:** המקובל הרב יוסף לייב זוסמן. **מספריו:** **אחר כתלנו** - דיני קריעה **פאר יעקב** - הנחת תפילין **אם למקרא** - על כל התורה, ההפטרות והמגילות **תיקון חצות** כסדר האריז"ל **מתי מלחמה** - שו"ת בענייני אבלות **חוקת עולם** - ביאור עבודת יוה"כ **ישוע שמחות** - דיני שבע ברכות **זיכרון בצלאל** - הלכות קריעה **בינו שנות דור ודור** - צוואות והנהגות מגדולי ישראל **והוא באחד** - כוונות קריאת שמע ועוד ספרים רבים.

רבינו סיים את ברכת המזון שלאחר 'מלווה מלכה', קם ממקומו לכיוון הסטנדר. פתאום צצה במוחו המחשבה כי גאון פלוני לא התקשר אליו תקופה ארוכה. מוזר, הוא נהג לטלפן מידי פעם והיו משתעשעים בדברי תורה לזמן ארוך. אם הוא לא מתקשר, אני אתקשר אליו. הרב חייג לידידו הותיק ופתח בשלום "ידידתי. "כן, מה רצונכם?" "מדבר שריה דבליצקי". אולי הוא לא מזהה את הקול. "מה רצונכם?". כבר זמן רב שלא פלפלנו בדברי תורה", רבינו אמר. הרב הרגיש שכן שיחו לא מעוניין ולדבר כעת וסיים את השיחה בנעימות.

הוא חשב: "ידידי פגוע ממני, ואין לי מושג למה". הוא ניסה להעביר במוחו את שיחות האחרונות עם אותו גאון ולא מצא שפגע בכבודו או ברגשותיו. רבינו בלית ברירה המשיך בסדר יומו. לאחר שבוע וחצי, כשסיים רבינו את אחד משיעוריו הרבים אברך משומעי לקחי הקבועים ניגש אליו וסיפר לו בהתרגשות כי ראה ספר פלוני עם הקדשה ואישית לרבי שריה דבליצקי, זה היה בביתו של...

רבינו עצר אותו: "אני לא רוצה לדעת מי זה היה". האברך לא המשיך לספר אך רבינו כבר הבין הכל: הגאון היה שולח לו את ספריו החדשים בכל עת שהם יצאו לאור עם הקדשה לבבית ורבינו היה שולח לו את דמי הספר בצירוף הערות ופלפולים בדבריו. נראה היה כי השליח שהספר נשלח איתו לא עמד בנסיין ושלח יד בספר עם ההקדשה המיוחדת. הגאון פגוע ולא מבין למה רבינו לא מגיב על מתנתו, בעוד שרבי שריה עצמו לא ראה כלל שיצא חלק חדש!

רבינו חשב איך לצאת מהסבך. כשאחד ממקורביו ניגש אליו ושאל לפרש פניו הדאוגות השיב: "אנחנו נמצאים מספר שבועות לפני ראש השנה. אני לא יודע איך לפייס את גאון פלוני שיש לו תרעומת עלי". המקורב התפלא: "יש למישהו תרעומת על רבינו?". הצדיק סיפר מה שקרה וסיים: "הספר נמצא אצל יהודי שאני לא רוצה לדעת מיהו, כי אני לא רוצה להיכשל בלשון הרע. הכי פשוט היה להתקשר לאותו גאון ולספר לו כי לא ידעתי ששלח לי את ספרו והוא לא הגיע אלי, אבל זה יהיה זה לשון הרע על השליח שמעל בתפקידו".

רבינו סיים: "החלטתי, שעדיף שאשאר נזוף ואותו גאון ימשיך לנעוץ עלי, מאשר לעבור על איסור תורה של 'לשון הרע'. המקורב התפעל מאות מהחשבון המדוקדק של רבינו. מקרה זה הצטרף אצלו לעשרות דוגמאות של דקדוק קפדני במצוות הבורא. עברה תקופה קצרה. לאותו מקורב נודע כי קרובו מתעתד לעבור ניתוח. מאחר והתפלל במניין הותיקין של הגאון רבי ניסים קרליץ, החליט לגשת אליו ולבקש את ברכתו להצלחת הניתוח. רבי ניסים שמע את הבקשה, ותמה: "ברכותי ספק יתקיימו וספק לא, ואילו רבך הגר"ש דבליצקי שאתה רגיל אצלו - הלא חז"ל מבטיחים שאדם שמעולם לא נכשל בלשון הרע בפיו ובאוזניו - הקדוש ברוך הוא חייב לכבד ברכה שוצאת מפה כזה!". (מעובד מתוך מוסף שב"ק דברים תשע"ח)

המקובל האלוקי הרב שמשון מאוסטרופולי הי"ד- נולד בשנת ה'ש"ס (1600) בערך בקוריץ בוהלין. נקרא על שם זקנו, ר' שמשון ליווא מקרמיניץ. כשהיה צעיר לימים לא למד תורה. עשיר לקח אותו לבתו ואז רבינו דרש דרוש עצום בנגלה ובנסתר. הוא סיפר לאביו, שפעם אחת היכה אותו בגלל שהוא לא לומד תורה, והוא ברח ליער. שם התגלה לו אליהו הנביא ולמד איתו. העיד על עצמו כי כבר בנעוריו למד את חכמת הקבלה. הגה"ק ר' צבי הירש הורביץ כתב על רבינו: **"איש אלוקים. רוח ה' דיבר בו. הופיע רוח ה'... היה משולח אליו אחד מן השרפים המעופפים... וכל דבריו נביאות ממש"**. שימש כמגיד מישרים באוסטרופולי ונקרא בפי כל 'רבי שמשון המגיד'. לימד את תלמידיו בנגלה ובנסתר. מכל קצווי הארץ שלחו לרבינו בקשות לבאר מאמרי חז"ל, רמזים בסודות התורה ובספרי הראשונים הקדמונים. היו מגדולי ישראל שהתנגדו לרבינו בגלל העובדה שלימד את חכמת הקבלה ברבים - ביניהם המהרש"א. מצד שני היו גאונים, ביניהם מח"ס 'עבודת הגרשוני', שעודדו אותו בכל כוחם לפרסם את חכמת הקבלה. **בקי בנגלה ובנסתר, בסגולות וקבלה מעשית.** התרחק מלהשתמש בקבלה מעשית. היה שפל ברך ונבזה בעיניו. בכמה מקומות בכתביו גינה את עצמו מאוד. בהקדמה לספרו 'דן ידין' חתם **'עפר ארץ שמשון מאוסטרופולי'**. באחד ממאמריו כתב **"ולי השפל הדיוט נראה"**. כל יום היה מגיע לרבינו מלאך מגיד כדי ללמוד איתו סתרי תורה. חיבר אגרת שנחשבת כבעלת סגולה במיוחד בערב פסח. לפי המסורת, קריאת האגרת היא סגולה לשמירה מפורעניות לכל השנה.

באביב שנת ה'ת"ח (1648) התחיל מרד האיכרים הקוזקים במלכות פולין. בראש המורדים עמד צורר היהודים חמילניצקי ימ"ש. המורדים פרצו לשטחי האוקראינים שתחת שלטון פולין. הם עברו ממקום למקום, כשהם משאירים נחלי דם, הרס וחורבן. היהודים היו תמיד, הראשונים להיפגע ונמלטו מאימת הפורעים. רבינו ברח לפולנאה שבמחוז וואהלין. רבינו נרצח בזמן שהתפלל ב-ג' אב ה'ת"ח (1648). חי כ-48 שנים. הרה"ק רבי אליעזר צבי כתב בשם אביו (האדמו"ר הרב יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין מקומרנה שזכה עוד בילדותו לרוח-הקודש) כי לרבינו היתה את נשמת משיח בן יוסף. האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ ('החוזא מלובלין') כתב: **"משיח בן אפרים יקבץ את ישראל לארץ ישראל, כי נראה, שלא ייהרג, כי היה מקוים בר' שמשון מאוסטרופולי ולא תקום פעמיים צרה"** ('דברי אמת' פר' ויצא).

אביו: ר' פסח. **אימו:** בת רבי שמשון בן בצלאל ליווא מקרמיניץ (מגדולי הדור. אחיו של המהר"ל מפראג. יחוס המשפחה מגיע עד דוד המלך). **מרביתיו:** אביו- הצדיק ר' פסח, הגאון ר' נתן נטע כהנא (אב"ד אוסטרחה). **מתלמידיו:** הגאונים רבי ישראל סרוק, ר' יעקב קופל מזאסלב, ר' משה ברבי יהושע העשיל מהמבורג, ר' נתן נטע הנובר. **מספריו:** **ידן ידין ליקוטי שושנים יזאת חוקת הפסח יניצוצי שמשון יבן מנוח-** פירוש לאידרות.

רבינו התקשה בצעירותו בלימוד התורה, והיה שונה משאר אחיו שהיו גדולי תורה. פעם בא עשיר והציע לאביו לקחת את רבינו לחתן, אבל אביו סירב. העשיר אמר שיתן אלף רובל לנדוניא ולא הסכים והעלה את הנדוניא לסכומים גבוהים. אביו שאל: **"בני הוא בור. למה אתה רוצה אותו לחתן?"**. אבל העשיר התעקש שאף על פי כן הוא מוצא חן בעיניו ונתרצו. בשבת שלפני החתונה רבינו עלה על הבימה ודרש דרוש אחד בנגלה ודרוש שני בנסתר. אביו התפלל ושאל אותו: **"איך הגעת לזאת?"**. רבינו ענה לו כי יש לו נשמה גדולה מאוד. בילדותו נפל פעם הכובע מראשו, ואז נדבק בו הסט"א ולא נתן לו ללמוד תורה. יום אחד אביו היכה אותו על ראשו עד שברח ליער. שם התגלה לו אליהו הנביא זכור לטוב ולמד איתו. על ידי המכות נשבר כוח הסט"א ונפתחו לו מעיינות החכמה, ועלה מעלה מעלה בכוח נשמתו הגדולה.

הרה"ק ר' גדליה מליניץ (מח"ס 'תשואות חן') סיפר שהבעש"ט הק' לא רצה להיות באוסטרופולי והסביר, כי שם ר' שמשון (רבינו) כבר תיקן את כל מה שהיה צריך, ולכן אין לו שום צורך להגיע לשם. גיסו של הבעש"ט הק', ר' גרשון, שבת פעם אחת באוסטרופולי. כשחזר משם הלך לבעש"ט ואמר לו: **"השגתי שם אור גדול מר' שמשון"**. הבעש"ט הק' ענה לו כי הדבר לא יתכן. פעם אחת שלחו לבעש"ט בקשה להגיע לאוסטרופולי לצורך עניין מסויים. הבעש"ט הגיע. בסעודה ישב מול החלון הפתוח והביט מחוץ לחלון כל הזמן. ר' יוסף מקאמינקא תמה למעשה הצדיק ורצה להבין למה הבעש"ט מביט בחלון כל הזמן. כאשר הבעש"ט הסתובב, ר' יוסף סגר את החלון. כשראה הבעש"ט שהחלון סגור, שוב פתח אותו. ר' יוסף סגר שוב את החלון והבעש"ט פתח אותו, וכן עשה בפעם שלישית. בסוף הבעש"ט שאל: **"מי סגר את החלון?"** ר' יוסף אמר: **"אני. הקור נכנס לבית דרך החלון"**. הבעש"ט אמר לו: **"אני רואה אור גדול שמאיר מהארץ לרקיע. אני לא מבין למה האור נמצא שם"**. כששאל הבעש"ט הק', אמרו לו כי בית-מדרשו של רבינו היה שם בעבר, ובמקום שהבעש"ט ראה את האור, שם ישב ר' שמשון. כששמע את דבריהם, הבעש"ט אמר: **"היום הבנתי את מה שאמר ר' גרשון גיס"**.

הרב רפאל אנקווה זצ"ל - נולד ב- ב' בטבת ה'תר"ח (1847) בעיר סלא שבמרוקו. משפחתו הינה ממגורשי ספרד ומיוחסת עד לקבני קסטייליה וספרד. בן לשושלת רבנים ספרדית. פירוש שם המשפחה 'אנקווה' הינו 'טוהר וניקיון כפיים'. עוד בצעירותו נודע בחריצותו ושקדנותו. בעודו סמוך על שולחן חותנו עלה ונתעלה בתורה ויראת שמים.

עד שבגיל עשרים ושתיים מינהו חותנו כחבר בית הדין וכן כמורה צדק. באותם ימים ייסד ישיבה בעיר סאלי אליה נהרו תלמידים רבים שספגו תורה, יראה, מידות, וחוכמה בכל ענפי היהדות. היות שלא רצה להתפרנס מן הרבנות, לפיכך עסק בזמן מועט במסחר. בשנת ה'תרל"ט (1879) עלה חמיו לא", והוא מונה לדיין של בית הדין הרבני בסלא. כל ימיו שקד באוהלה של תורה.

לאחר שהשלטון הצרפתי במרוקו בראשית תקופת הפרוטקטורט החליט, שיש להקים מוסד רב ראשי במדינה, כדי שייצג את היהודים מועצת הרבנים המליצה על רבינו ובשנת ה'תרע"ח (1918) בהיותו כבן שבעים ואחת מונה לשמש כרב הראשי של יהודי מרוקו ולראשות בית הדין הרבני ברבאט הבירה. מכל רחבי העולם היהודי שיגרו אליו שאלות וספיקות, מארצות אשכנז, צרפת ועד ערי איטליה וטורקיה, ארץ ישראל, עירק ותימן.

נפטר בליל שבת קודש, ד' באב ה'תרצ"ה (1935). חי כ-88 שנים. בהלווייתו, שנערכה למחרת כדי לאפשר להמונים להגיע

מכל רחבי מרוקו וצרפת נכחו כ-50,000 משתתפים, כולל נציגים צרפתים ומוסלמים בכירים ומשלחות יהודיות מכל רחבי מרוקו. 12 חכמי דורו נשאו את מיטתו הטהורה ו-12 בעלי תקיעה תקעו והריעו בשופרות. מאתיים ילדי תשב"ר צעדו בארבעה טורים וקראו פרקי תהילים בנגינת אבל ויגון. שלושים יום נערכו הספדים בבתי מדרשות ברחבי העולם.

אביו: ר' מרדכי. **אחיו:** ר' אליהו, ר' מסעוד ור' עמרם. **אשתו:** בת ר' יששכר אסראף (ששימש כאב"ד סאלי ולאחר שעלה ארצה שימש כרב העדה המערבית). **בתו:** זהרה (נישאה לר' יוסף אנקווה). **מספריו:** יקרני רא"ם - על שו"ע **פעמוני זהב ופעמון ורימון** - על חושן משפט **יתועפות רא"ם** - שו"ת **יחידושי רא"ם** **יחדד ותימא** - חידושים על 12 מסכתות.

באחד הימים נודע לרבינו על נערה בת ישראל שמעוזה ללכת בלבוש, שאינו צנוע על פי ההלכה, כשזרועותיה אינן מכוסות היטב. שלח רבי רפאל שליח לאבי הנערה והזהירו על מעשיה של בתו, אולם הבת המשיכה במנהגה הרע ולא שינתה את סגנון לבושה, כשנודע לרב, אמר למקורביו, תראו את אשר יקרה לנערה, ותכף ומיד התפשטו על ידיה של הנערה פצעים ואבעבועות.

הנערה הבינה שזה עונש, על אשר לא הלכה בלבוש צנוע והמרתה את פי הרב - ומיד כיסתה את זרועותיה. בבכי ובדמעות הבטיחה, שתחזור בתשובה ולא תחזור לסורה. רבי רפאל, התפלל עליה, ומיד נעלמו הפצעים.

בשנת ה'תרצ"ה בצורת קשה פקדה את מרוקו. למרבה הצער הייתה זו השנה השלישית ברציפות, שבה לא ירדו גשמים במידה מספקת! אותות הרעב ניכרו בכל פינה, מחירי המזון האמירו והקמח נמכר ביוקר רב. תושביה היהודים התכנסו בבתי הכנסת והתפללו בשברון לב. הם הפילו את תחינתם לפני בורא העולם שיפתח את ארובות השמים וישיעם מצרה זו. אולם נראה, כי התפילות שבות ריקם.

כל תושבי מרוקו הבינו, כי אם תמשיך הבצורת - בקרוב מאוד לא יהיה להם מה לאכול והם יגוועו ברעב! המוסלמים אף הם התכנסו לטכס עצה לרגל המצב, והם הגיעו למסקנה, כי יש להפיל את כובד האחריות על היהודים, שכן ידוע שתפילת היהודים מתקבלת לפני בורא העולם.

מיד יצאה הגזרה, כי על היהודים להתפלל בכל כוחם, ואם חלילה לא יפתחו שערי שמים, אזי יעשו ל"ע ביהודים שפטים. בנוסף גזרו על רבינו, הגאון הרב רפאל אנקווה, כי עליו להעתיק ולהשתתף בתפילות בבית-החיים, כשהוא יחף ברגליו. הנימוק שלהם היה, כי במצב זה יתאמץ רבינו בתפילתו. שכן אף המוסלמים האמינו, כי רבינו בקדושתו ובתפילותיו יכול להוריד גשם! היהודים ניסו לבטל את רוע הגזרה, שכן פגיעה ברב עלולה להוביל לתוצאה הפוכה שלא ירדו גשמים. אולם המוסלמים היו איתנים בדעתם.

כאשר שמע זאת רבינו, הרהר עמוקות ואמר: "יכול אני להתפלל על הגשם, אך דעו לכם, לאחר שאסיים את תפילתי והמטר ירד, אשיב את נשמת לבוראה". הנוכחים נבהלו לשמע הדברים אולם רבינו אמר: "עליכם לדעת, שכבר נגזרה הגזרה ואין להשיבה. אני מוכן ומזומן למסור נפשי למען כלל ישראל".

בשמים עננה אחת לא נראתה. היהודים ובראשם הרב הגיעו לבית-החיים ושם התפללו. והנה באחת התקדרו השמים, וגשם עז החל לרדת ארצה. הבצורת אומנם הסתיימה, אולם זמן קצר לאחר מכן חלה רבנו אנושות והשיב את נשמתו ליוצרה ובמסירת נפש למען היהודים.

האדמו"ר הרב שמעון נתן נטע בידרמן ירושלים-מלעלוב זצ"ל- נולד ב-ה'תר"ץ (1929) בטבריה. בימי ילדותו התחנך בתלמוד תורה החסידי 'חיי עולם'. כבר אז ניכרו בו ניצוצי להט קודש לעבודת השי"ת ולימוד התורה, ובוצין בוצין מקטפיה כשכבר מימי נעוריו התבלט ביראתו המופלגת ובמידותיו התרומיות והנאצלות, ובתפילותיו הנלהבות בסערת אש קודש. נודע בעבודת התפילה בקול תעצומות, ובמידת הענווה והאמת. עבד את בוראו בכל נפשו ומאודו בקדושה וטהרה, ולא עבר עליו חצות לילה בלא "תיקון חצות". תפילותיו היו מן המפורסמות ביותר. כיתת רגליו למטרות צדקה וחסד, והקדיש מזמנו היקר ועסק במסירות אין קץ בהשכנת שלום בבתי ישראל ובין אדם לחבירו. ברכותיו עשו פרי ורבים פנו אליו ונושעו.

בעל רוח-הקודש. כל ימיו נזהר היה בשמירה מופלגת על כל דבר מאכל שעמד להכניס אל פיו. אפילו בשתיית כוס מים מצא מקום להחמיר ולהדר. על המים היה לעבור סינון במסננת, עובר לשתייתם. לצורך הדבר התקנו מסננות על ברזי המים ובהעדרם מנע הרבי עצמו משתייה. מעשה היה, בשנותיו האחרונות, שבת הרבי עם קהל חסידיו באתרא קדישא מירון לרוב חולשתו הוגשה לו כוס חמין להשיב את לבו. לתדהמת הקרובים, לא חס הרבי על גופו, וסירב בכל תוקף לשתות מאותם מים, משום שלא ראה בעצמו כי יש מסננת על ברז המים שממנו מילאו את המחם. היה נזהר ומדקדק בכל מילה ומילה שעמד להוציא מפיו, אם ראוי להיאמר אם לאו. בכל דקדוקיו וחומרותיו נזהר היה מאוד לבל יגרמו הפרעה לאי מי מהסובבים.

פעמים שאף וויתר על הקפדה שנזהר בה הרבה, ובלבד שלא יפגע שום בר ישראל בסיבתה. בשנתו האחרונה, הקים בית מדרש לפרחי החסידים שעברו להתגורר בעיר בית שמש. ימים אחדים בטרם נפל למשכב, בישר הרבי לחסידים ברוב שמחה, כי זכה להשלים את המצווה התרי"ג שבתורה לכתוב ספר תורה מהודר ומפואר. נפטר ב-ד' אב ה'תשס"ד (2004). חי כ-75 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

סבא: האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע. **אביו:** האדמו"ר רבי יעקב יצחק. **אמו:** מרת חוה שרה (בת הרה"צ ר' אלתר חיים הלוי שיפמן שו"ב זצ"ל מח"ס 'לקוט חיים', מחשובי חסידי קארלין ומפארי העיר טבריה ומצאצאי רבי יצחק מדראהביטש זיע"א והרה"ק בעל 'באר מים חיים' זיע"א). **אשתו:** בת הגה"ח רבי דוב בער הירשמן. **מרביתיו:** ר' דוב בעריש וידנפלד מטשעבין, ר' יוחנן פרלוב מסטאלין-קארלין. **ילדיו:** האדמו"ר הרה"צ ר' אלתר ישראל מלעלוב-ירושלים (עומד בראש שתי הקהילות-אחת בירושלים והשניה בבית שמש), האדמו"ר ר' יוחנן, ר' דוד, ר' חיים, ר' יוסף, ה"ה משה. **מתלמידיו הבולטים:** האדמו"ר ר' דוד טברסקי מראחמסטיקווא

בשנותיו האחרונות סבל קשות מכאבים ברגליו, והרופא המליץ על כדורים טבעיים שיש בהם להקל ולשכך מהכאבים. הרבי, שנשמר כל ימיו על הנכנס לפיו, שלח לבדוק את מרכיבי התרופה אם כשרים הם בתכלית ההידור. אחר דרישה, התברר כי אחד הרכיבים נעשה משומן עופות טמאים וכמובן מיאן להסתייע בתרופה. מקורביו, שלא יכלו לראותו מתיישר, הבהילו לביתו את אחד מגדולי ההוראה שפסק כי אין בדבר כל חשש, והוסיף להסביר כי מאחר שנפסלו הרכיבים ואינם ראויים לאכילת כלב, אין איסור באכילתם. אלא שהרבי נותר בסירובו, והמשיך להתיישר בייסוריו. בגילוי לב התנצל ואמר, כי "אכן מותרים הכדורים למאכל, אך מה אעשה ואני איני מסוגל להכניסם לפי".

בערב חג הסוכות, החל חשש מקנן בליבו שמא בשל מחלתו יימנע ממנו לקיים את מצוות הסוכה בליל יום טוב ראשון של חג. כאשר בא מנהל המחלקה אל מיטתו לדרוש בשלומו, נזעק הרבי ושאלו, האם יתאפשר לו לרדת לסוכת בית הרפואה בליל החג. הרופא שלא היה בקי בהלכות החג ולא ידע על הבדל בין מצוות הלילה הראשון לשאר הלילות, פנה לרבי ו'הרגיעו': "אל תדאגו, שבעה ימים יש בחג, בימים האחרונים וודאי יתאפשר כבר לרדת לסוכה". כאשר שמע הרבי את תשובתו התמלא צער ודאגה וכדרכו נתעטף בשתיקה כואבת.

לאחר רגעים ספורים, החל המוניטור להראות עליה תלולה ומבהילה בדופק הלב עד שסכנה נשקפה לו. הרופא הבכיר, שאך זה עתה שוחח בניחותא, לא הבין את המתחולל לנגד עיניו. אחד ממקורביו הרבי שנכח בשעת מעשה, פנה למנהל המחלקה וטען לו כי הדבר קרה בשל סירובו לאשר לו לקיים את מצוות החג. אף כי לא האמין הרופא לדבריו, פנה אל הרבי ולחש לאוזנו: "אם ירצה האדמו"ר בדווקא, יוכל לרדת לסוכה עוד הלילה". לתדהמת כל הנוכחים, באותו רגע ממש, שב לבו להתנהל במנוחה כאשר היה מקודם.

מעשה באברך מבני ירושלים שפקד את נווהו ותינה בפניו על צרת נפשו כי נקלע לחובות כבדים ואין לו לתת לחם לבני ביתו. האברך שסבר כי קרוב הוא וודאי יקבל נתינה מכובדת, התאכזב לגלות בידו שטר של עשרים שקלים מקופלים, ויצא בפחי נפש. רק כאשר בא לביתו נוכח לראות כי הרבי חשב מחשבות כיצד יהיה זה מתן בסתר שלא יבוש האברך, והטמין בתוך השטר הקטן, סכום גדול מאוד.

פעם בסעודת ראש חודש נקלע לבית מדרשו של רבינו בחור מבוגר שהיה זקוק לישועה גדולה, וכשעבר בעת אמירת לחיים בירכו רבינו שעד החודש הקרוב תבוא ישועתי, ואכן לחודש הבא בעת סעודת ראש חודש כבר בא הלה לקבל ברכת המזל טוב לאירוסיו.

מן רב לאחר התפילה, היה רושם התפילה ניכר עליו. הטלית שגם בימי החורף הירושלמים הייתה רטובה לגמרי מזיעה של תפילה, כמו הגוף הלוהט כולו ברתחת קודש. מידי יום בסיום התפילה, היה שב על עצמו מראה נוראי של הגוף הקדוש הנופל באפיסת כוחות, כשהוא אינו חדל מלהתנשף בכבדות, כמי שזה עתה סיים עמל מפרך ומשבר. מספר שנים לפני פטירתו, חש שלא בטוב ונאלץ להתאשפז. אחד ממקורביו שחרד לשלומו, שאל את הרופא שטיפל בו, לדעת את שלום רבו. הרופא השיבו בהתפעלות: "דעתי אינה משנה, משום שבלאו הכי רבך אינו מתחשב בה. אולם דבר אחד יכול אני לומר לך, כשהוא מתפלל הוא לא נמצא עמנו כלל".

המקובל הרב הצדיק אליהו ליאון לוי זצ"ל הידוע כ'בבא ליאון' נולד כבן זקונים להוריו בשנת ה'תרצ"ט (1939) בעיר מרעאש שבטורקיה. בהיותו כבן שמונה שנים, משפחתו עלתה לארץ והתיישבה במעברת נס ציונה. היות ואביו חשש מהשממה הרוחנית ששררה במקום לכן בשנת ה'תש"י (1950) העביר את משפחתו לשכונת עזרא שבתל אביב-יפו, שם הקים את ביה"מ 'עזרה ותושיה' והיה לרבם של העולים מטורקיה.

בגיל 12 למד בישיבת 'אוהל מועד' בתל אביב. כשהגיע לבר-מצווה כבר ידע חלקים רבים של הזוהר. בגיל 18 עבר ללמוד בישיבת חב"ד בעיר. בגיל 21 שימש כחזן הראשי בביה"כ 'אוהל מועד' בתל אביב ובהמשך שימש כשליח ציבור בביה"כ של יוצאי חלב בשכונת לבנדה בתל אביב. נודע כבעל קול נדיר וחזק, אשר שלט בכל רזי המקאמים.

למד בכולל 'בית הלל' במשך כארבע שנים וכן בישיבת 'פורת יוסף' ובכפר חב"ד. לאחר מכן החל ללמוד את רזי הקבלה ובמשך שש שנים רצופות ערך את התיקון של התנא רבי נחמיה בן הקנה (התבודד בבית כשהוא לומד קבלה ועורך תעניות). לימים עבר להתגורר בבני ברק. הקים והחזיק במשך שנים רבות את ישיבת המקובלים 'תיקוני אליהו' ומעייני הישועה' בראשה עמד עד פטירתו. בימי חמישי נהג להיות שרוי בתענית ולקבל קהל. חיבר תיקונים שונים ובמשך עשרות בשנים עבר בבתי-הכנסת השונים כדי לערוך את התיקונים, שהיו מתקיימים מדי יום חמישי בימי השובבי"ם בלילות עד אור הבוקר.

בלילות שבת לא היה נח והיה יושב והוגה בתורה ובחסידות עד הבוקר. בדרשותיו מעולם לא פתח ספר והציטוטים ומאמרי חז"ל נאמרו תמיד בעל פה. **בעל רוח-הקודש**. לקח את בעיות האנשים באופן אישי והיה בוכה עם הסובל, כאילו הוא בנו יחידו. ערך תעניות מרובות אשר בגינם התקשה לאכול וסבל מחולי מעיים. למרות תחנוני משפחתו סירב לקבל טיפול רפואי ואמר **כי הוא הולך כפרה על עם ישראל**. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-ד' אב ה'תשע"ה (2015). חי כ-76 שנים. ציונו בבני-ברק.

סבו (מצד האב): המקובל ר' אברהם (נפטר בגיל 98 והוריש את רזי התורה לבנו ר' ישועה). **אביו:** המקובל ר' ישועה (שימש כרב העיר מרעאש שבטורקיה. נהג לטבול בכל לילה 151 טבילות לפני אמירת 'תיקון חצות'). **אימו:** מרת שפיקה. **אשתו:** מרת שושנה. **אחי:** ר' רפאל (ראש מוסדות 'ישועה ליהודה'). **אחיותיו:** מרת ש. אללוף (נישאה לר' זבולון מקים סמינר לבנות 'אור החיים'), מרת מ. ביטון (נישאה לר' שמעון רב העיר חדרה ונשיא מוסדות התורה 'אור יוסף').

מרבתי: אביו, ר' אברהם (את רוב תורתו למד מאביו וכן לימדו סודות שלא גילה אותם לאף אדם). **בניו:** ר' יהושע (ראש ישיבת עטרת הלויים פתח-תקווה), ר' חיים (ראש ישיבת 'עטרת הלויים'), ר' שמואל, ר' אברהם, ר' יצחק, ר' יוסף. **חתניו:** ר' ישי גינתי (ראש ישיבת 'ברכת התורה' בירושלים), ר' יחזקאל סולומון (רב קהילה בחסידות ויז'ניץ). **מספריו:** **יישועות אליהו השלם**, **יקדושת ישראל**, **צעקת ישראל**, **משבצות זהב לבושה** - לנשים.

להלן סיפורי מופתים המעובדים מערוץ שבע שסופרו על הרב. אחד מתלמידיו, יגאל ואזנה, נעזר ברב כאשר הותקפו המחשבים במקום עבודתו על ידי וירוס, ומאה ושמונים מחשבים יצאו מכלל פעולה. במשך יומיים ניסו למצוא פיתרון, אך לשווא. **חברה שמתמחה בהוצאת וירוסים רצתה ארבע מאות אלף דולר כדי לתקן את הבעיה**. פתאום שי חשב לשאול בעצת הרב.

"אינני יודע למה לא חשבתי על זה מיד", סיפר. "התקשרתי לרב ותיארת לי את הבעיה. הוא הורה לי להניח את ידי על אחד המחשבים. אחרי דקה, הוא אמר, שהוא רואה את הווירוס והוא תיאר אותו בפניי. (מאוחר יותר הוא הראה לי את הסקיצה שעשה בישיבה. זה היה נראה בדיוק כמו דיאגרמות של וירוסים מחשב עם זנב מתפתל ארוך).

הצדיק אמר לי, שהוא תפס את הווירוס ונעל אותו בכספת רוחנית. הוא הורה לי להקיש על מקש "Enter". מיד נדלק המחשב ואיתו יתר המחשבים, שהיו בבניין. זה היה מדהים.

פעם אחת יענק'לה לוויין קנה מכונת משומשת ממישהו, שהיה גבאי באחד מבתי הכנסת באזור. מאחר שכבר היה בבני-ברק, 'קפץ' לישיבה לביקור כדי להיכנס אל הצדיק. שאל אותו הצדיק: **"הוא סיפר לך, שהמכונת עברה תאונה ושהגברית המחבר את שני הגלגלים הקדמיים התעקם?"** שאל הרב. "לא, הוא לא סיפר לי", אמר יענק'לה.

"איך זה יכול להיות? קניתי אותה מאדם ירא שמיים", טען יענק'לה. "הוא היה צריך להוריד אלפיים שקל ממחיר המחירון", אמר הרב. יענק'לה לקח מייד את המכונת למוסך כדי לבדוק אותה. אכן, מדברי הרב לא נפל דבר. **המוסכניק אישר, כי הגברית המחבר את שני הגלגלים הקדמיים היה עקום, לאחר שהמכונת עברה תאונה**. הוא חזר במהירות לגבאי שמכר לו את המכונת, והלה כששמע את דבריו החזיר לו אלפיים שקלים כדברי הרב.

האדמו"ר הרב בן ציון הלבֶרשטאם הי"ד - נולד ב-י' אייר ה'תרל"ד (1874) בבוקובסק שבגליציה. עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נועד. אביו נפטר ב-א' תמוז ה'תרס"ה (1905), והחסידים הכתירו את רבינו כאדמו"ר השני מבאבוב. בתקופת מלחמת העולם הראשונה היה פליט באימפריה האוסטרו-הונגרית. לאחר המלחמה שב לפולין והקים מחדש את הישיבה בבאבוב, בשם 'ישיבת עץ חיים'. הישיבה מנתה 300 בחורים. בהמשך הקים עשרות סניפים ברחבי גליציה ופולין. השפעתו על הנוער הייתה רבה. יהודים רבים שהתרחקו מהדת, חזרו בזכותו בתשובה. התייחסותו לחסידים ובפרט לתלמידים היתה כאב רחמן. נשא על שכמו את כל דאגותיהם ואת בעיותיהם בעצות ובפעולות בגוף ובנפש. אם חלו, דרש ברופאים עבורם. אם היה נוגע לסכנת נפשות, שילם אפילו זהב מכיסו כדי להביא רופאים מומחים יותר.

כשהגיעו בחורים לגיל שידוכים, השתדל בעצמו לבדוק את ההצעה. אם היה מדובר בבחור יתום, התאמץ לתת לו את צורכי החתונה ואת שאר ההוצאות. לעיתים עשה בעצמו את החתונה. נודע במידת הנדיבות בכל רחבי המדינה וגם מחוץ לגבולותיה. תמך בסתר באנשים שנהפך עליהם הגלגל והיה לוה בעצמו כדי להציל יהודי מחרפת רעב. הקים את 'אגודת הרבנים של מערב גליציה', לארגון פעולות הדת. **ענוותן. גאון. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו.** הרב, בנו- ר' משה אהרון ושלושת חתניו- ר' יחזקאל הלבֶרשטאם, ר' משה סטמפל ור' שלמה רובין נרצחו ב-ד' אב ה'תש"א (1941) יחד עם עוד כ-20,000 יהודים בחורשה ליד יאנוב. חי כ-67 שנים. בנו, ר' שלמה מילא את מקום אביו באדמו"רות.

אביו: האדמו"ר ר' שלמה מבאבוב. **אימו:** מרת רבקה הנה (בת ר' יהושע רוזנפלד מקמינקה). **נשותיו:** מרת תרצה (זיווג ראשון - בת ר' נפתלי הורוביץ), מרת חיה פראדיל (זיווג שני- בת ר' שלום אליעזר הלבֶרשטאם מרצפרט). **ילדיו:** האדמו"ר ר' שלמה, ר' חיים יהושע הי"ד, האדמו"ר יחזקאל דוד מפאקשיווניץ בורו פארק, ר' משה אהרון הי"ד, מרת דבורה לאה (נישאה לר' יעקב ישראל טברסקי מהורניסטייפול מילוואקי), מרת רבקה בייאל (נישאה לר' יחזקאל שרגא הלבֶרשטאם הי"ד ובזיווג שני נישאה לר' חיים פרלמן), מרת נחמה גולדה (נישאה לר' משה סטמפל הי"ד ובזיווג שני נישאה לר' יהושע פרישוסר), מרת ברכה (נישאה לר' שלמה רובין הי"ד), מרת שיינדיל רייצא (נישאה לר' ישראל דוב ווייץ), מרת גיטשא (נישאה לר' מרדכי צבי ליפשיץ), מרת מלכה (נישאה לר' ישראל יעקובר). **מספריו:** **יקדושת ציון.** הלחין למעלה ממאה ניגונים- בין המפורסמים שבהם: 'יה ריבון', 'מקדש מלך' ו'מה אשיב'.

החסיד ר' יעקב בייגל מקראקא ז"ל סיפר: במשך שנים רבות התפרנסתי מניהול מאפיה גדולה. גוי שכן קינא בהצלחתי. הוא שכר עדי שקר ללכת לאנשי הרשות ולספר כי המאפיה מזוהמת ושרצים נמצאן בכיכרות הלחם. הוא גם שיחד את אנשי המשטרה הרשעים, שיכנסו למאפייה ויעמידו פנים כאילו מצאו שהמקום לא נקי. חששתי מאוד, הייתי עלול לא רק לקפח את פרנסתי, אלא גם לשבת במשך מספר שנים בכלא.

בצר לי קמתי ונסעתי לבאבוב. כשהגעתי אל בית הרבי הרה"ק רבי בן ציון האלברשטם הי"ד, ראיתי מחזה מוזר. הרבי בכבודו ובעצמו עמד סמוך ליד החלון כאשר ידו מלאה אבנים קטנות, והוא משליכן אחת אחת מהחלון החוצה. עמדתי והבטתי בתמיהה, עד שהרבי הבחין בנוכחותי ואמר: "ראה נא מה שאני עושה. זרקתי פרורי חלה יבשה אל היונים, והנה באים ביעף עורבים, עופות טמאים אכזריים, ודוחקים את רגלי היונים. לכן אני משליך את האבנים לעבר העורבים לגרשם, כדי שהיונים יוכלו להתפרנס במנוחה".

כששמעתי את הדברים האלו, הזדרזתי וסיפרתי לפניו את הצרה שאליה נקלעתי. הרבי השיב לי מיד: "הלא בזה אני עוסק עתה. מגרש את הטמאים, המטרידים את מנוחתן של היונים הכשרות". כאשר הגשתי לפניו אחרי כן את הקוויטל שכתבתי באריכות, חזר ואמר לי: "אל תדאג. כבר גירשתי את הטמא ולא יוכל להרע ליונה. כנסת ישראל נמשלה ליונה. סע לביתך לחיים ולשלום, ותבשר לי בשורות טובות". כאשר חזרתי לקראקא, נודע שהשלטונות תפסו את הנוכרי שהלשין עלי בפשע נורא של שותפות עם שודדים רוצחים, ונגזר דינו למאסר. המשפט הקשה שהיה צפוי לי התבטל, מכיוון שהעד הראשי כבר לא היה יכול להעיד כנגדי. (היכל באבוב)

הרב החסיד ר' משה דוד שטרם סיפר סיפור מופת, שהוא היה נוכח בו: נוכרי פתח בבאבוב חנות עם כל מיני סחורות. חנויות היהודים הפסידו את כל מחייתם, כי הנוכרים בכל בגלילות הוסתו היהודים על ידי הקמרים ימ"ש לקנות רק אצל הנוכרי. לא יכלו לעשות דבר כנגדו. פעם אחת בזמן סעודת מצווה רבינו ביקש עשרה דגי הרינג. לא היה מקום לקנות אותם כי אם אצל אותו נוכרי והביאו אותם משם.

התחיל רבינו לחתוך את הדגים ולפתע הכריז בקול גדול: "הדגים מסריחים. ריח של נפט יוצא מפיהם" והשליכו אותם. מיד לאחר מכן שמעו את מכבי האש שנסעו לחנות של הנוכרי מכיוון שפרצה שריפה כתוצאה מחבית נפט שנדלקה. כל החנות נשרפה לגמרי, כך שמסחר הנוכרי אבד כליל, ונעשה הרווחה גדולה ליהודים.

בעיר לימנוב היתה כלה, שחלתה עד שהגיעה לשערי מוות והיתה ללא הכרה. המשפחה שמעה שיש סגולה לרפואה על ידי שקורעים את התנאים. הם עשו כך. מיד לאחר מכן, הכלה פתחה את פיה ואמרה שתי מילים: "רב, כפרה". הם לא הבינו למה התכוונה, אבל מכיוון ששמעו שאמרה כפרה, לקחו תרגולות ועשו לה סדר כפרות, למרות שזה היה באמצע השנה.

אחרי כן הוטב מצבה, עד שחזרה לאיתנה בבריאות שלימה. אז סיפרה, שראתה את רבינו (היה זה לאחר פטירתו) שאמר לה, כי סגולה לרפואתה שיעשו סדר כפרות. מכיוון שלא יכלה לדבר, אמרה רק שתי מילים, "רב, כפרה", כלומר שהרב ציווה לה לעשות כפרות. אחרי שהתרפאה בעז"ה, כתבו תנאים חדשים.

המקובל הגאון הרב מנחם עזריה מפאנו זצ"ל- נולד בשנת ה'ש"ח (1548) בעיר בולוניה שבאיטליה. כונה גם עמנואל דה-פאנו והרמ"ע מפאנו. מוצא משפחתו היה מהעיר פאנו, עיר קטנה ליד פזארו במחוז מארקה שבאיטליה. בצעירותו למד בוונציה עם חכמי העיר ומקובליה. לאחר שמילא את כריסו בש"ס ופוסקים שקד בהתמדה רבה על לימוד הקבלה. לא הניח דבר גדול ודבר קטן שלא למד. בסביבות גיל שלושים התחיל להתפרסם. תורה וגדולה התאחדו על שולחנו. בשנת ה'של"ד (1574) מן רבי יוסף קארו זיע"א מינה אותו לפקח על הדפסת ספרו 'כסף משנה'.

בעיר רוג'יסו שבה הייתה קהילה יהודית חשובה, רבינו שימש כראש ישיבה שאלה רבים נהרו. ממדינות שונות פנו אליו בשאלות ולכולם ענה כיד ה' הטובה עליו. משם עבר לעיר חותנו, מנטובה. גם שם הקים ישיבה גדולה ונחשב לאחד מעשיריה. כתב כשלושים ספרים העוסקים בהלכה ובקבלה. תיקן תקנות לקהילות יהדות איטליה בענייני התפילות ונוסחיהן וכן תקנות לחזוק התורה והדת. ענוותן מופלא. איש אמת. דקדק במצוות, ביחוד במצוות תפילין באופן עשיתן והנחתן. כל גדולי הדור העריצו אותו. נפטר ב-ד' אב ה'ש"ף (1620). חי כ-72 שנים. ציונו במנטובה.

אביו: ר' יצחק ברכה (ממיוחסי העיר ומיקריה). **אשתו:** מרת רחל (בת ר' יצחק פואה ממנטובה, מגדולי רבני איטליה. ביתו היה פתוח לרווחה לכל עובר ושב. ראשון לכל דבר שבקדושה). **מרביתו:** הגאונים ר' ישמעאל חנינא בן מרדכי מוולמונטונה, ר' משה פרובינצאלו, המקובל ר' עזרא מפאנו ממנטובה (דודו), המקובל ר' משה קורדובירו, המקובל ר' ישראל סרוק מצפת. **מתלמידיו:** המקובל ר' אהרון ברכיה ממודינא (מח"ס 'מעבר יבק'), ר' משה קזיס, הגאון ר' יצחק לומברזו מתוניס (רבה הראשי של יהדות תוניס. מח"ס 'זרע יצחק'). **מילדיו:** המקובל ר' יצחק, ר' יברכיהו.

מספריו: **אלפסי זוטא**- הלכות ודינים בסדר התלמוד **אם כל חי**- דרושים עמוקים בקבלה **יחקור דין**- חקירת עולם הזה, עולם הנשמות ועולם התחיה **הטוטפות**- בעניין רמזים, יחודים וכו' **המידות**- על שלוש עשרה המידות שהתורה נדרשת בהם **מאה קשיטה**- מאמר כולל מאה פרקים **מאורות הגדולים**- מאמר בענייני חכמת התכונה **המילואים**- כוונות ורמזים על מילואו של שם הויה וצירופיו **מעין גנים**- כוונות במועדים וספירת העומר **הנפש**- דרושים **יסדר עבודה**- על המועדים, תמידים ומוספים וסדר עבודת הכהנים והלוויים **עסיס רימונים**- קיצור ספר פרדס רימונים עם הגהות **העיתים**- מאמר על העיתים **פילח הרימון**- ביאור בקבלה **יונת אלם** **גור אריה** **יין הקרח** **הרקיעים** **שבתות ה'** **ישפת אמת** **עשרה מאמרות**- מאמרים בקבלה **ישברי לוחות**- על הזהר **ישו"ת הרמ"ע**- פירוש סוגיות ומשניות **תיקוני תשובה**- תיקונים וסיגופים לבעלי תשובה **פיוטים**.

הגאון רבי נתן לובארט זצ"ל סיפר ששמע מהגה"צ רבי שמעון מז'ליחוב צוק"ל על רבינו, שהמקובל האלוף רבינו האריז"ל הקדוש אמר כי בפעם הזאת אין לו (לרבינו האריז"ל) בחינת כתב ודיבור (כידוע מי שכתב את שמונת השערים של רבינו האריז"ל היו תלמידו המקובל רבי חיים ויטאל צוק"ל ובנו המקובל ר' שמואל ויטאל צוק"ל). אבל הוא יבוא עוד הפעם לעולם בגלגול נוסף ושם תהיה לו בחינת דיבור וכתב. רבינו האריז"ל בא בגלגול והיה הקדוש האלוף הצדיק הרב מנחם עזריה מפאנו זיע"א.

תלמידו של רבינו הגאון הצדיק הרב יצחק לומברזו מתוניס (מח"ס 'זרע יצחק') סיפר כי לרבינו היה מגיד (דוגמת המגיד שהיה למרן רבי יוסף קארו זיע"א) או גילוי אליהו הנביא, וכך אמר: "שמעתי בעיר שם מפי מורי הרב הרמ"ע ואשמע קול מדבר אליו בקומו בחצות לילה לעסוק בתורה ותסמר שערת בשרי אף כי אלי דבר יגונב ואירא בהחבא ודי בזה". מן הרב החיד"א זיע"א מביא שהיה לרבינו 'מגיד' מהשמים. עוד הרב החיד"א סיפר שרבינו התענה במשך עשרים ושתיים שנים!

רבינו היה צדיק גדול ועניו. למרות שכל גדולי חכמי לב, שמו אותו לוויית חן לראשם, רבינו הצטיין במידותיו התרומיות. למרות ידיעותיו בתלמוד, בדרושים ובקבלה, ניתן לראות במאמריו ענוות חן והשתפכות הנפש. רבינו כתב: "ההבדל בינינו ובינם (גדולי הדור שהעריכו מאוד את רבינו) רב ועצום מאוד. כי הם היו בקיאים בכל התורה כולה, ואני אפילו לאותו תלמיד שגמר את מסכת חגיגה (במסכת זו יש עשרים ושש דפים)- לא הגענו". במקומות נוספים כתב: "בלב נשבר ובשפלות רוח" וחתם את שמו: "אני מעפר הארץ, שחתמו בי רבנן, זה שמי מעביר עוון וזה זכרי מוחל עלבון". בתשובותיו התנצל ואמר: "והריני למד מכל האדם יותר מכל האדם".

ענוותנותו והערכתו של רבינו לרמ"ק היתה עצומה. רבינו כתב: "מעיד אני עלי שמיים וארץ, כי גם אחרי שזכיתי לטעום מעט מזעיר בקצה המטה, שירי שיריים וגם מפי האריה ומפיהם של גורי רבינו האריז"ל מקונטרסים רבים ונכבדים ששיגרו לי מגדוליהם וחשוביהם... לא גבה ליבי ולא רמו עיני להרהר על החכם הרמ"ק ועל דבריו.

בכל יום רבינו נהג להתבודד בחדר מיוחד ולקשר את נשמתו בבורא יתברך. לפני כניסתו לחדר קבע זמן למשמשו להגיע ולעוררו עד שיפסיקו מדביקותו. הרב הזהירו שאם לא יעשה כן, עלול הוא להידבק בחי העולמים לעולמי עד ולהיפטר מן העולם. באחד הימים בשנת ה'שפ"ה פרצה דליקה בעיר. המשמש מחמת הבלבול והבהלה שכח להגיע בזמן שקבע לו רבינו. לאחר שנזכר מיהר להגיע אליו, אבל גילה כי איחר את המועד ונפשו של רבינו מרוב דביקות בקונו יצאה והוא נפטר לבית-עולמו.

המקובל הרב לוריא יצחק בן שלמה אשכנזי צ"ל המכונה **האר"י הקדוש**: נולד בשנת ה'תרצ"ד (1534) בירושלים. בן למשפחת הרבנים האשכנזית לוריא המיוחסת לרש"י ולדוד המלך. כשהיה כבן שמונה שנים אביו נפטר. אמו נאלצה לרדת עם בנה לקהיר שבמצרים ולהתגורר אצל אחיה העשיר מר מרדכי פראנסיס. כשהיה כבן חמש-עשרה שנים נודע בחכמתו ובפלפולו בגמרא על כל בני גילו. דודו נתן לו את בתו לאישה וכלכלו בכבוד. כשנתיים לאחר מכן גילה ספר קבלה והוא התבודד. בתקופה זו זכה לגילוי אליהו הנביא ולרוח-הקדוש. התפרנס גם ממסחר בתבלינים ובתבואה. בהיותו כבן 34 שנים התגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו כי בעוד שנתיים יסתלק מהעולם ואמר לו לעלות לארץ וילמד את תורתו לרבינו ר' חיים ויטאל שהתגורר בצפת. ואכן בשנת ה'ש"ל (1570) עלה לארץ עם אשתו ושתי בנותיו והתיישב בצפת.

אבי השיטה החדשה בחכמת הקבלה. **בקי במקרא, משנה, תלמוד, מדרשים, מעשה בראשית, מעשה מרכבה, בשיחת אילנות, שיחת עופות, שיחת מלאכים, הכיר את חכמת הפרצוף, ידע כל אשר אדם עשה ואת מחשבותיו. ידע את חכמת הגלגול, צפה בעיניו בנשמות הצדיקים והתעסק עמם בחכמת האמת.** החזיר רבים בתשובה. נפטר ב-ה' אב ה'של"ב (1572) במגפה הגדולה שפקדה אז את הגליל. ציונו בצפת. חי כ-38 שנים.

אביו: ר' שלמה. **אימו:** בת למשפחת פראנסיס (אמו היתה ספרדיה). **אשתו:** בת דודו מרדכי. **בנותיו:** מרת עכסה (נישאה לר' שלמה סאגיס. ראש ישיבה בצפת), בת נוספת (נישאה לבנו של מרן ר' יוסף קארו), בן (נפטר לאחר שרבינו גילה סודות קבליים שאסרו עליו לגלות בשמיים). **מרבתי:** ר' בצלאל אשכנזי (ה'שיטה מקובצת'), ר' דוד בן שלמה אבן זמרה (אב"ד ורבה של מצרים. מח"ס שו"ת הרדב"ז), ר' משה קורדובירו (הרמ"ק), ר' שלמה שלומיל. **מתלמידיו:** ר' חיים ויטאל, ר' משה אלשיך, ר' שלמה אלקבץ, ר' יוסף חאגיז, ר' יוסף קארו, ר' ישראל סרוק. תלמידיו כונו בשם 'גורי האר"י'. **מספריו:** האר"י לא חיבר ספרים וכל הסודות שנתגלו לו מסר בע"פ לתלמידיו (בעיקר למהר"ח), אשר חיברו (כ-122 ספרים מיוחסים) הכוללים דבריו, כגון: **דרך אמת, זוהר חדש, זוהר הרקיע, כוונות האריז"ל, סודות וכוונות על התפילות ע"ד הקבלה, כללות החכמה לאריז"ל, ליקוטי ש"ס, ליקוטים מהאריז"ל, מובחר שבאבות, מעיין החכמה, מרפא לנפש, סדר לתיקון קריאת שמע, פירוש על ספר יצירה, קול ברמה, רעמים ורעשים, שו"ע של האריז"ל, תיקון אשמורות תיקוני שבת, תיקוני תשובה.**

פעם, הגיע האר"י לעיר אחת, והתאכסן אצל אדם שאשתו הייתה עקרה. האיש, ששמע סיפורים רבים על אנשים שנושעו בזכותו רבינו, הבין שזוהי הזדמנות לבקש ישועה לצרתו. הוא ניגש לרב, ובדמעות בעיניו ביקש את ברכתו, שיזכו הוא ואשתו לזרע בר קיימא. הצביע האר"י על מקום מסוים בבית ואמר: **"במקום זה עמד פעם סולם קטן, ובו היו תרנגולים עולים ויורדים כדי לשתות מים. יום אחד החליטה אשתך להזיז את הסולם, הואיל והתרנגולים גרמו ללכלוך רב. ובכך נמנעה מהאפרוחים האפשרות להרוות את צימאונם, ונגרם להם צער גדול. לכן התעורר עליה קטרוג בשמים, ונגזר עליה שתהיה עקרה!"**

נבהל האיש מדברי הרב והלך לשאול את אשתו אם אומנם נכונים הדברים. "אכן כן", נזכרה, "הסולם הפריע הואיל והאפרוחים לכלכו את המקום". לאור דברי אשתו מיהר האיש בשנית לשאול את הרב כיצד אפשר לתקן את המעוות. **"אם ברצונכם לזכות בילדים",** ענה הרב, **"מהרו והשיבו את הסולם למקומו, כיוון שעון צער בעלי חיים חמור הוא עד מאוד!"** עשו בני הזוג כדברי האר"י, ובאותה שנה נפקדו בפרי בטן.

פעם, בזמן שישבו בביהמ"ד, קרא האר"י לאחר מתלמידיו ואמר לו: **"צא מכאן, כי החרימו אותך בשמיים!"** נבהל התלמיד ופרץ בבכי מר: **"במה חטאתי? מה עליי לתקן? אנא, רבי קדוש, גלה במה פשעי ואשוב בתשובה!"** "הסיבה לחרם", השיב הרב, **"התרנגולים שבביתך כבר שלושה ימים שלא קיבלו אוכל ומים, והם צועקים אל ה' מפני רעבונם"**.

מיד רץ התלמיד לביתו, ונתן לתרנגולים אוכל. לאחר מכן התפלל בלב נשבר וביקש מהקב"ה בתחנונים כי יסיר ממנו את החרם ושהאר"י יסכים לשוב ללמדו. **כל אותו היום התענה התלמיד ושב בתשובה.** למחרת בבוקר, בא אל הרב בחשש גדול. הביט בו האר"י ואמר: **"אל תירא בני, כי ה' סלח לך, והחרם סר מעליך בתנאי שתקבל על עצמך לתת לתרנגולים את מזונם בכל יום, עוד לפני התפילה, כי עון צער בעלי חיים חמור הוא עד מאוד!"**

רבי יוסף קארו והאר"י הקדוש היו מתפללים באותו בית-כנסת, אבל תפילתם הייתה שונה. ר' יוסף כיוון בתפילה על דרך הפשט, ואילו האר"י כיוון עפ"י הסוד, וממילא תפילתו הייתה מתארכת יותר. בוקר אחד, התפללו המתפללים לראות כי ר' יוסף מאריך בתפילתו שלא כדרכו ואפילו האר"י כבר סיים את תפילתו. והנה, לפליאת המתפללים, האר"י קרא לש"צ ואמר לו- שלא ימתין לר' יוסף שיסיים את תפילתו בהטעימו: **"אנו מצווים לכבד את הרב בתפילתו, אולם אין צריכים להמתין לו בלימודו"**.

מיד קרא לשמש והורה לו: **"גש לר' יוסף, ולחש לו באוזניו, כי המשנה במסכת כלאים אומרת בפירוש, שהמרדעת של החמור- אין בה משום כלאים"**. "במה קשורה משנה זו לתפילתה?" תמה השמש, אך עשה כאשר הצטווה. והנה, להפתעת הכל, כאשר שמע ר' יוסף דברים אלו מיד פסע שלוש פסיעות ואמר בהתפעלות:

"ראו, איזו רוח הקודש מפעמת בלבו של ר' יצחק. כאשר עמדתי בתפילתי, ראיתי לפתע דרך החלון חמור העובד בשדה, והתעוררה לי שאלה: האם המרדעת שעל גבי החמור, יש בה משום כלאים אם לאו? והתעלמה ממני משנה מפורשת. כך עמדתי והתלבטתי, עד שהאר"י הקדוש, ברוח קודשו, הבחין בכך ושלח לומר לי את התשובה!"

רבינו האר"י השיא את בתו לבנו של הבית יוסף (ר' יוסף קארו). ר' חיים ויטאל אמר כי האר"י הקדוש היה משיח בן יוסף וכתב בספרו 'פרי עץ חיים' כי באחד השבתות מצא את האר"י ישן מעט ושפתיו התנועעו תוך כדי שינה, לאחר שהתעורר אמר כי עסק בישיבה של מעלה בפרשת בלק ואילו היה דורש במשך שמונים שנה רצופים יום ולילה! לא היה יכול להשלים את כל אשר שמע.

פעם אחת שאל ר' חיים ויטאל את האר"י עניין שלא היה ברור לו, האר"י ענה לו: "לטובתך, אל תוסף לשאול בדבר זה". לאחר שרבינו מהר"ו המשיך להפציר באר"י הקדוש, הסביר לו הרב את העניין באומרו: "אמרת לך, כי לטובתך אל תשאל. אולם מאחר ושאלת, פסקו מן השמיים כי עלי להחזיר את נשמתו. ואילו לא היית שואל, הייתי יכול להמשיך וללמדך תורה". ובאמת, כעבור תקופה קצרה האר"י חלה והחזיר את נשמתו לבורא בשנת ה'של"ב (האר"י הקדוש חי כ-38 שנים בלבד).

מעשה היה עם אחד מגדולי הדור המפורסמים, לפני כ-50 שנים, שנסע לבית החולים הדסה עין-כרם לטפל בעיניו אצל פרופסור טיכו. והנה, תוך כדי הטיפול מספר לו מנהל המחלקה, שכל רופאי העיניים בארץ עשו השתלמות של מספר חודשים ארוכים בעזרת מכשור חדיש ביותר, והתברר כי העין בנויה מקרומים. תוך כדי כך, ענהו הרב תוך כדי דיבור: "בעין יש שבעים קרומים".

נדהם הרופא מהתשובה ושאל: "מהיכן אתה יודע?" הסביר לו הרב שרבינו האר"י זכרוננו לברכה שהיה לפני כ-500 שנים גילה שעין יש בה שבעים קרומים, שכן **עין בגימטריה שבעים**. מיד כינס הפרופסור את כל הרופאים ואת כל הצוות הרפואי, באומרו בהתרגשות גדולה: "ראו עד היכן כח התורה, מחקר של חודשים על ידי טובי הרופאים ובעזרת מכשור חדיש, נמצא בשורה אחת בדברי האר"י הקדוש שחי לפני כ-500 שנים", ובאותו מעמד היה קידוש שם שמיים גדול ברבים.

פעם אחת, בשבת קודש, לאחר תפילת מנחה, ניגש האר"י הקדוש אל ר' יוסף קארו ואמר לו: "אומנם אבדו לך המפתחות של בית-התבשיל, שבו נמצאים צרכי סעודה שלישית. אך לא היית צריך להיות כה טרוד מכך בעת התפילה, כיוון שהמפתחות הללו נמצאים מתחת לך בו כבודו ישר. חפש שם ותמצאם".

מיהר ר' יוסף לאותו מקום, ושם מצא שם את המפתחות. התפעלותו הייתה כה גדולה, והוא פנה לאשתו, סיפר את המעשה והוסיף: "יש עוד נביא בזמננו, אשר אין דבר נעלם ממנו, והוא ר' יצחק לוריא אשכנזי!".

בתקופת רבינו שלט בסוריה מושל רשע ועריץ אשר שנא את היהודים שנאת מוות. הוא הטיל מיסים גבוהים כדי להציק ליהודים. יום אחד שלח המושל לקרוא לראשי הקהילה היהודית. הללו נבהלו מאוד לשמע הפקודה. הם מיהרו להתייצב כשהם רועדים מפחד, ומתפללים שלא יאונה לקהילה כל רע. המושל פנה אליהם בסבר פנים אכזרי, ואמר בקול: "דעו לכם, יהודונים, כי יש לי יחוס חשוב מאוד! **סב סבי היה המן האגגי צורר היהודים**, אשר שקל עשרת אלפים כיכר כסף לידיו של אחשוורוש, כדי להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים. לצערי, לא הצליח המן בתוכניתו הגאונית. אך המלך אחשוורוש הטיפש לא החזיר לו את הכסף שנתן, למרות שביטל את הגזרה. לדעתי זה חוסר צדק משוע. ולכן גוזר אני עליכם להשלים את החוב, ולהביא בתוך שבועיים עשרת אלפים דינרי זהב!".

כששמעו היהודים את דבריו, כמעט ויצא נשמתם. "אדוני המושל", העז ראש המשלחת לגמגם, "גם אם נאסוף את כל כספם של אחינו היהודים מהמדינה, לא נצליח להשיג אפילו מחצית מן הסכום". "אחת ציוותי ולא אשנה", רעם המושל בקולו, "אם בתוך שבועיים לא תשיגו את כל הכסף- אגרש את כל היהודים מארצי!". וציווה לשומריו לסלק את היהודים מארמונו. "אל תחזרו בלי הכסף!", קרא בקול.

היהודים שבו לביתם מבוהלים. הם ידעו בבירור שאין ביכולתם לאסוף סכום אגדי שכזה. הם הבינו שהמושל לא יהסס לממש את איומו, ויגרשם מארצו, ואז רע ומר יהיה גורלם של יהודי סוריה. הם התאספו בביתו של ראש הקהילה לטכס עיצה. לאיש מהם לא היה רעיון. לפתע קם אחד מהמשתתפים ואמר: "רבותי, בודאי שמעתם על הצדיק המקובל, ר' יצחק לוריא. אשר רבים נושעו על ידו. **אולי הוא יוכל לעזור לנו, כי בדרך הטבע אין שום אפשרות להחליץ מצרה זו**". הם כתבו מכתב וביקשו את עזרתו בדחיפות. לאחר מספר ימים קיבלו מכתב חזרה ובו נאמר: "אחי היקרים. אומנם המושל אכזרי. אך כשם שנכשל המן- כך תכשל גזרתו. את הכסף שעד עתה אספתם- חלקו לצדקה. וה' ישלח לכם את ישועתו כהרף עין". אין לתאר את שמחת היהודים בקוראם את תוכן המכתב.

לאחר מספר ימים קרא רבינו לכמה מתלמידיו ויצא עימם לשדה כאשר הוא מצווה אותם להצטייד בחבלים עבים. בלכתם, הם הגיעו לפתחו של בור עמוק. האר"י שלשל לתוך אותו בור את החבלים וציווה עליהם למשוך את החבלים ולהעלותם מן הבור. להפתעת הכל, היו החבלים כבדים מאוד. הם משכו בכל כוחותיהם. הם נדהמו לראות כשהצליחו למשוך את החבלים, כי עליהם קשורה מיטה מפוארת, ועליה שכב גוי, שהיה לבוש בבגדי שינה מלכותיים. האר"י טלטל את האיש הישן. הלה התעורר בבהלה והביט בהם בתימהון. "היכן אני? מי אתם?" קרא בקול זעקה. "מושל סוריה!", קרא האר"י בפנים חמורות, "חתום מיד על אישור זה, בו כתוב כי קיבלת את הכסף שגזרת על היהודים לשלם לך- ולא, פה תהיה קבורתך". המושל הבין כי העומד לפניו הוא איש קדוש אשר הצליח להביאו בעודו ישן על מיטתו. הוא חתם מיד על האישור ולא העז להתנגד כיוון שחשש לחייו. האר"י לקח את האישור, ואחר הורה לתלמידיו לשלשל את המיטה חזרה אל תוך הבור. והתלמידים עשו כדבריו.

שבו האר"י ותלמידיו לעיר צפת. הרב שלח את האישור בחתימת המושל ליהודי סוריה. אין לתאר את שמחתם של היהודים. לאחר שחלפו שבועיים, שלח המושל לקרוא ליהודים. "היכן הכסף!", קרא בקול מאיים. "אתכם אהרוג ואת כל היהודים אגרש!" צווח. ראש המשלחת מסר לידי המושל את האישור מכיסו. הלה הביט בדף החתום בחתימת ידו ורעוד. "מהיכן הבאתם אישור זה? ואני חשבתי שהכל לא היה אלא חלום בלהות. עתה מבין אני כי אכן, אלוקים גדול יש לכם, והוא שומר עליכם מכל רע". ושילח את היהודים כשהם שמחים.

הגאון הרב חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל: נולד בעיירה איוויה שבליטא ב-ט' אלול ה'תרכ"ג (1863). מגאוני הדור ומגדולי הפוסקים בליטא בתקופה שקדמה לשואה ומהמשפיעים על דמותה של החרדיות הליטאית. התחנך בישיבות בין השאר בישיבת וולוז'ין. היה ידוע כ'עילוי מאיוויה'. בשנת ה'תרמ"ה (1880), כשנתיים לאחר נישואיו נפטר חותנו, רבי אליהו אליעזר (מורה צדק בוילנה) ורבינו נקרא לשבת על כסא הדיינות בעירו, ועמד קרוב לשישים שנה בראש הקהילה. **ליטא ומהעולם היהודי כולו נועצו בו תכופות ורבים ראו בו את פוסק הדור.** הקים 'כולל' ובית יתומים בוילנה וכן עשרות "חדרים" וישיבות ברחבי ליטא. גאון בכל מקצועות התורה. הצטיין בזכרוננו הנפלא. כוח ריכוזו היה כה רב, עד שבו זמנית יכול לענות על שתי שאלות שונות בכתב, כאשר את התשובות היה כותב ביד ימין וגם ביד שמאל ובמקביל עונה לאדם הנמצא ממולו על שאלה אחרת לגמרי. עסק בטובת עם ישראל. נפטר ב-ה באב ה'ת"ש (1940). חי כ-77 שנים. ציונו בוילנא. על שמו נקראו ישיבה בבני-ברק, שכונות ורחובות.

אביו: ר' דוד שלמה (כיהן בעיירה איוויה כחמישים שנה). **מרבותיו:** אביו, ר' דוד שלמה. ר' חיים הלוי סולביצ'יק. **נשותיו:** בתו של הרב אליהו אליעזר גרודז'נסקי (זווג ראשון), בתו של הרב מאיר אטלס, רבה של שאוולי (זווג שני). **מספריו:** **יאגרות ר' חיים עוזר ישו"ת אחיעזר-** ביאורי סוגיות בחלקי שולחן ערוך ובענייני קדשים.

מעשה שהתרחש בפולין בזמנו של רבינו. מסופר על רב אחד שנסע לעיירה הסמוכה לוילנא. ובדרכו נכנס לבקר את רבינו. הגאון קיבלו בסבר פנים יפות והם שוחחו מעט. לאחר מספר דקות שאל הגאון לסיבת בואו והאם הוא זקוק לעזרה. ענה לו הרב, כי בעצם הוא נסע להלוויה של ידידו, ששימש כרב העיר בעיירה הסמוכה לוילנא, וכיוון ששהה בקרבת מקום, ניצל הוא את ההזדמנות שנקראת בדרכו וביקר את רבינו.

כאשר שמע ר' חיים את שמו של הרב הנפטר, הצטער מאוד והחריש מעט. לאחר מכן פנה לרב ושאל: **"האם המגיד המקומי הספיד את הרב?"**. הרב שלא ירד לפשר השאלה חשב כי הגאון מתעניין בפרט שולי זה והשיב: "אומנם המגיד רצה להספיד את הרב. וכמנהג המקום, העמידו שולחן קטן, כדי שהציבור יוכל לראותו. **אולם ברגע שהמגיד העמיד את רגלו על השולחן, נשבר לפתע השולחן והמגיד נפל ומעוצמת הנפילה נפצע קשה, ומיהרו לקחתו לבית-החולים.**"

הגאון הקשיב לדברים ובסיום פניו הרצינו מאוד, אולם לא הוסיף מילה. לבסוף נפרד אותו רב והלך לדרכו. קרובי הגאון שנכחו ביקשו מר' חיים שיסביר להם מדוע הוא שאל שאלה זו שלכאורה נראית שולית לחלוטין, ומדוע פניו הרצינו כל כך כששמע על המגיד. השיב הגאון: **"לפני עשרות שנים פרץ סכסוך בין הנפטר לבין המגיד, ומאחר והם עצמם לא הגיעו לעמק השווה, החליטו בסיכומם של עניין לפנות אליי כדי שאהיה הבורר ביניהם. כאשר ראה המגיד, כי הנפטר טוען את טענותיו בלשון חריפה, כעס מאוד, ובלהט הכעס אמר: 'אחרי מותך- אני לא אספיד אותך!'. סיים ר' חיים עוזר ואמר: 'אתם רואים, כי העולם איננו הפקר. ואפילו מילה אחת שנאמרה בלהט הוויכוח התקיימה בשלמותה'."** עד כמה עלינו להזהר, מכל מה שיוצא מפיו, והדברים שאדם מוציא מפיו עולים למעלה ופועלים את פעולתם.

מעשה במקורב של רבינו שהציץ במכתב המיועד לרב והבחין בשגיאת כתיב. במקום **"הגאון המפורסם בכל קצווי ארץ"**, נכתב **"קצבי ארץ"**. הקורא צחק. העיר הצדיק: "שגיאה גדולה מזו יש במכתב. התארים המופלגים מתאימים לר' עקיבא איגר בדורו, וזה בטעות כותבם עליי".

פעם כשנחלש ר' חיים עוזר הקריאו לפניו מכתב. **כשהשמיעו בקול את כל תארי הכבוד שעטרוהו, החל לצחוק,** והסביר: "נזכרתי בימי הרבולוציה ברוסיה כאשר ירד ערך המטבע, ובעד דולר אחד היו משלמים מיליוני רובלים רוסיים, כל אדם למרות שהוא עני מרוד, הפך בן לילה למיליונר... כך הם התארים המופרזים, שהשתרשו בימינו, אינפליציה בעולמנו הרוחני".

מנהג מיוחד היה לגאון ר' ישראל זאב גוטסמן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל'. הוא היה משקה בעצמו את הפרחים והצמחייה מסביב לישיבה, ולא נתן שמישהו אחר זולתו יעשה זאת.

פעם אחת אחד מתלמידיו הרהיב ושאל אותו לפשר מנהגו זה. רבי ישראל זאב השיב בהסבר מאלף ונפלא: **"חב אני הכרת הטוב כלפי פרחים וצמחים, ומעשה שהיה- כך היה: 'כאשר כיהנתי בבית דינו של הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל בוילנה, טיילתי עימו מפעם לפעם בגן הציבורי שליד בניין הבית דין. באחד הטיולים הארכנו ונכנסו עמוק לתוך הגן. לפתע רבינו התחיל להראות לי כל מיני צמחים והסביר את מעלותיו וחסרונותיו של כל צמח, וכל פרח ופרח על סגולותיו. לא הצלחתי להבין מה פישרה של שיחה זו, מפאת יראת הכבוד שרחשתי כלפיו לא העזתי לשאול למה הוא טורח להסביר לי כל זה ובפירוט רב. זמן לא רב אחרי כן, בימי צר ומצוק של תקופת השואה האיומה, נאלצתי לברוח מחמת המציק לתוך היערות והסתתרתי בין צמחים ואילנות, אז הבנתי בדיוק למה התכוון רבי חיים עוזר, שכן רק בזכות הסבריו נשארת ביחיים, שהרי ידעתי היטב להישמר מצמחים מזיקים ולקיים את עצמי הודות לצמחים מזינים ומחזקים!"** (מעובד מתוך 'שאל אביך ויגדך')

פעם אחת הלך רבינו ברחוב עם כמה מתלמידיו. לפתע ניגש אליהם יהודי ושאל: "סליחה, איך מגיעים לרחוב פלוני?". הרב ענה: "אני אראה לך". למרות שהרחוב ההוא היה בקצה העיר וכיוון ההליכה של הרב היה שונה ומטרת הרב היתה להגיע למקום אחר. הלך רבינו עימו כברת דרך ארוכה שארכה כמחצית השעה עד שהגיעו אל המקום המדובר, ואז הראה לו את הכתובת המדויקת. לאחר מכן, שאלו התלמידים: "מדוע אי אפשר היה לעשות כפי שעושים בדרך כלל, להראות לו את הכיוון. ובמקרה הגרוע, אם עדיין לא ימצא את המקום, יוכל לשאול בדרכו אדם נוסף, מדוע היה צריך ללכת איתו עד לכתובת המדויקת?" השיב רבינו: "יהודי הזה מגמגם. הייתה לו בושה גדולה לשאול. אם לא הייתי הולך איתו יד ביד עד הרחוב, היה נאלץ להתבייש עוד פעם ועוד פעם כדי להשיג את מבוקשו. כדי למנוע בושה מיהודי שווה לעשות את הדרך שהלכנו עמו!"

רבינו נודע בגאונותו וצדקותו. קבוצות בחורים נהגו להיכנס אליו ולהשתעשע עימו בדברי תורה. פעם בעת משא ומתן במסכת יבמות, אמר לתלמידים שיש תוספות במסכת יבמות דף נ. הנוגע בסוגיה שבה התפלפלו. קם אחד מגאוני התלמידים ואמר: "סליחה רבינו, התוספות נמצא בדף נא"- "לא", ענה הרב, "זה בדף נ", והמשיך את השיעור. הבחור התעקש ותוך כדי ויכוח, קם לעבר הספריה לפתוח את הגמרא ולהוכיח את צדקתו. הרב קם ממקומו ועצר את הבחור: "וכי קל בעיניך לבייש יהודי?" חיוך של ניצחון עלה על שפתי התלמיד. בהגיעו לישיבה, פתח לעיני חבריו את הגמרא להוכיח את נצחונו. לתדהמתו גילה שאכן הרב צדק, התוספות היה בדף נ.. אז הבין התלמיד שהרב התכוון למנוע בושה ממנו, משום שלא קל לבייש יהודי.

הרב לא זכה להביא לעולם חוץ מבית אחת. תקווה אחת הייתה בליבו, כשיגיע הזמן, הוא יחתן אותה עם גדול התלמידים ויכול לזכות לראות נכדים גדולי עולם ותלמידי חכמים. כשהייתה בת 15 חלתה מחלה אנושה. תלמידיו קראו תהילים ולמדו לרפואת בתו. הרב היה ידוע בידידות נפלאה עם החפץ חיים. הכהן מרדין התבטא לא אחת כי ר' חיים עוזר הוא של כלל ישראל. הרב שלח שליח לרדין, ובהגיעו נכנס לחפץ חיים שבאותה שעה למד עם בנו גמרא, השליח פנה לרב ואמר: "בתו של ר' חיים עוזר חולה מאוד", נאנחה נשמעה מפיו של הצדיק. אולם הרב לא שאל מה שמה של הבת.

שוב פנה השליח ואמר: "הרב, בתו של ר' חיים עוזר חולה ומצבה אנוש!", שוב נשמעה אנחה מפיו של הצדיק. בנו של החפץ חיים אמר: "אבא, אתה אמרת כי ר' חיים עוזר הוא של כלל ישראל. לכל בן ישראל אתה מתפלל עבורו, מדוע אינך מתפלל על בתו של ר' חיים עוזר?". החפץ חיים פנה אליו ואמר: "ולבטל שידוך, קל בעיניך?". השליח שב לדרכו. כשהגיע לרבינו והשיב את תשובת החפץ חיים, הרב התפלא ואמר: "בתי מעולם לא הייתה בשום קשר שידוכין". השליח שב לחפץ חיים והשיב את תשובת רבינו. הצדיק השיב: "לא דיברתי על הבת, ידוך האב בעצמו".

כשהגיע השליח לרבינו וסיפר לו את תשובת החפץ חיים אמר: "רוח הקודש מדברת מגרוננו. עזבתי שידוך כשהייתי צעיר לימים, והייתה לכך סיבה טובה. מסתבר שאותה אחת עדיין יש בליבה טינה ולכן הבת חולה. אפשר לבטל את הגזרה רק ע"י קבלת מחילה מהמשודכת". הרב הפעיל את קשריו לגלות היכן היא מתגוררת. כשהביאו לפניו את המידע הדרוש עזב את הכל והחל במסע למשודכת שארך יום בעגלה ועוד יומיים ברכבת. כשהגיע למקום נקש על הדלת ונפתחה ע"י בעלה. הבעל היה המום, לפניו נמצא הגאון ר' חיים עוזר, "מה לכבודו בביתי?" שאל, "דבר לי אל רעייתך", השיב. הבעל פנה לאשתו ואמר: "הגאון ר' חיים עוזר נמצא כאן". אולם האישה לא רצתה כלל לדבר עם הרב.

לבסוף הסכימה. "מה רצונך?". החל הגאון לבקש סליחה על ביטול השידוך. בעיניים דומעות סיפר על בתו הגוססת. האישה אמרה: "וכי אכפת לי מכך? בעלי עובר אותך לאין ערוך!". הגאון הבין כי האישה עדיין יש בליבה טינה בשל עזיבת השידוך. שוב ושוב התחנן והסביר כי עזיבת השידוך לא הייתה בגללה והוא מתחנן לקבלת סליחה. אולם האישה בשלה, לא עשית לי כלום ואין לי על מה לסלוח. כשהבין כי אינה מוכנה לסלוח, חזר לביתו. שם התבשר כי מצב הבת הוחמר. הגאון נכנס לחדר כדי לענות על תשובות דחופות ביותר. השמש פנה לרב ושאל, "בתך גוססת, ואתה משיב על שאלות?" הרב ענה: "בעוד זמן קצר אני אהיה אונן, ואף אחד לא צריך לסבול בגללי".

אם ראשונים כמלאכים – המקבל הרב משה בן-טוב זצ"ל- רואה המזוזות

המקובל הרב משה בן טוב זצ"ל המכונה "רואה המזוזות" - נולד בעיר ווארז'אצ'אט שבמרוקו בשנת ה'תר"צ (1930). שמו ניתן ע"י אימו מאחר ובחלומה ראתה את הצדיק ר' דוד ומשה שביקש שהבן שיוולד שייקרא על שמו. הוריו תחזקו את ציונו של הצדיק ר' דוד ומשה, הנמצא בכפר אגויים והם שבנו את בית הכנסת. בילדותו למד בישיבת 'אוצר התורה'.

כבר בהיותו בן 16 שנים נהג להסתובב בין בתי היהודים בעיר, לבדוק את מזוזות הבתים, **ואם נמצאו פסולות היה מחליף אותם על חשבונו**. במנהג זה החזיק כל ימי חייו. היכולת של הרב להביט במזוזה ולגלות צפונות- הייתה מנת חלקו עוד בנערותו. עלה לארץ בשנת ה'תשט"ז (1956) זמן קצר לאחר נישואיו ונימוקו שרצונו שכל ילדיו יוולדו בארץ הקודש. הקים מספר בתי כנסת ביסודות, בבאר-שבע ובשוק. פתח ישיבות ערב ודאג לפעילות תורנית לנוער שעלו ממרוקו.

רבים מכל גווי הקשת פנו לרב בבעיות שונות: שידוכים, פריון, שלום בית, רפואה וכו'. הרב ישב שעות ארוכות בקבלת הקהל עד השעות המאוחרות של הלילה, כדי שכל הממתינים יקבלו תשובה. **באותן שעות לא אכל ושתה**. כ"כ נהג להסיר את העניבה שלבש באומרו: "כיצד אוכל לשבת לפני אנשים המצויים בצער ואני יושב מולם ענוב בעניבה?". למרות שהתפרסם כ'רואה המזוזות' ישנן עדויות רבות שהרב ראה נסתרות אף ללא המזוזה ופרש בפני אנשים רבים את תולדות חייהם עליותיהם ומורדיהם. למעשה כוונת הרב הייתה במזוזה להעצים את ערכה של המזוזה כדי שאנשים יתייחסו אליה בחדרת קודש ובכך גם הסווה את כוח ראייתו העצום במזוזה.

היה מתענה רבות על צרותיהם של אנשים. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. גומל חסדים. חילק צדקות בכל כוחו**. היה מקורב לצדיק המלובן ה"בבא סאלי"- ר' ישראל אביחצירא זצ"ל. נפטר ב-ה' אב ה'תש"ע (2010). חי כ-80 שנים. ציונו בהר המנוחות. רבים עד היום פוקדים את ציונו ומספרים על ישועות שראו בזכות הצדיק.

אביו: ר' מסעוד (עבד לפרנסתו בדגנים. בעל מעשי חסד רבים. היה מכניס כסף למעטפות ומחלקם לנזקקים בערבי שבת וחגים. אין יהודי בקבלנקה שבא לבקש עזרה ולא נענה בחיוב!). **אימו:** הרבנית איטו. **ילדי:** שלושה עשר בנים ובנות.

על העובדה, כי הוריו של הצדיק היו גומלי חסדים ומהם למד רבנו על הכנסת אורחים וגמילות חסדים עם כל אדם, סיפר על כך הרב יוסף עזראן זצ"ל – רבה של ראשון לציון: "בילדותי נסעתי עם קבוצת יהודים ממראכש לקבלנקה. הגענו בשעה שתיים בלילה עייפים ורעבים. אבי, שהיה מראשי החבורה, פנה אליי ואמר לי: 'עכשיו תראה, כיצד היה נראה ביתו של אברהם אבינו עליו השלום'.

הגענו לביתם של רבי מסעוד ואשתו איטו למשפחת ביטון, נקשנו על דלת הבית ונכנסנו. על אף השעה המאוחרת, כאשר כבר שכבו כל בני הבית זה מזמן לישון, התקבלנו במאור פנים ובשמחה. בעלת הבית הגישה לנו אוכל חם, כאילו זה עתה בושל לכבודנו.

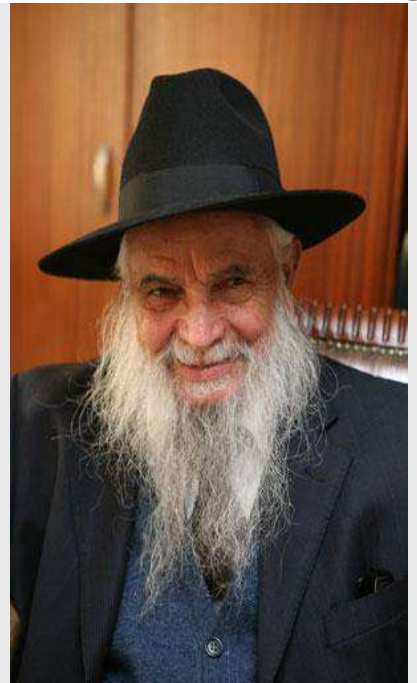
לאחר שסיימנו את הסעודה, ראינו כיצד כל בני הבית קמים ממיטותיהם כדי לפנות לנו מקום לשינה. בעלי הבית – רבי מסעוד ואשתו איטו – פשוט העירו את הילדים באמצע הלילה כדי שיהיה לנו, האורחים, מקום לישון.

מספר יוסף יונה הי"ו, ממתפללי בית-הכנסת של הרב: "כשהיה אדם מגיע לבית הכנסת ומבקש עזרה כספית, היה הרב מכניס את ידו לכיסו, וכל מה שהיה בכיס היה נותן לנזקק בשמחה. בלי שום שאלות והתעניינות מיותרת. מעולם לא השיב פני אף אדם ריקם".

יפר יהודי מראש העין בשם צומעי, שכבר לפני כארבעים שנה הגיע אל ביתו של הרב לבאר-שבע. משסיפר לרב על אודות חברת תהלים ופעילות לנוער המנוהלים על ידו בראש העין, וכי יש לו חובות רבים, שהצטברו משנים של פעילות, הוציא הרב מכיסו מטבע קטנה והושיט לו, תוך שהוא מוסיף ואומר: "זה מה שיש לי". אך לאחר מכן, כשיצא עמו מביתו ללוותו, הוציא מכיסו מעטפה מלאה בשטרות והגיש לו... כל זאת משום שאף מבני ביתו הקפיד להסתיר את היקף פעולות החסד, אשר להן היה שותף.

להלן סיפור אחד מני רבים שיש בו כדי להעיד כי על הרב שרתה רוח-הקודש, וכי אין הצדיק היה זקוק למזוזה כדי לראות מה עבר על האדם ובאמצעות המזוזה הרב הסווה את גדלותו: כאשר קבוצה של יהודים יוצאי גרוזיה מאשקלון נסעו אל הרב לירושלים.

אחד מהם מספר: "מיד כשנכנסתי לצדיק הוא שאל אותי: 'חזרת מחוץ לארץ?' איך שהצדיק אמר לי משפט זה מיד החורתי, והייתי לבן כמת! איך ידע הרב שבדיוק אז חזרתי מחוץ לארץ?..."

להלן סיפור אחד מני רבים, שיש בו כדי ללמדנו, כי הרב היה בעל רוח-הקודש וכי לא היה זקוק למזוזות כדי לראות מה עובר על האדם. ומעשה שהיה- כך היה: במשך חמש-עשרה שנים! היה מר שלמה אביטן מגיע מידי יום שישי להתפלל עם הצדיק בנץ החמה. לאחר התפילה היה מצטרף לנסיעה עם הרב להר-הזיתים לציונו של רבנו המקובל הצדיק רבי חיים בן-עטר זצוק"ל, 'אור החיים' הקדוש. שם היו הרב ופמלייתו מתפללים, קוראים פרקי תהילים ומזכירים שמות לברכה מתוך כל הפתקים, שהגיעו אל הצדיק באותו שבוע.

והנה, באחד מימי שישי עם סיום תפילת שחרית, התארגנו כולם להתלוות לרב ולעלות להר הזיתים כהרגלם מדי שבוע בשבוע. אך לפתע פונה הרב לשלמה ופוסק לו נחרצות: **"אתה לא בא איתנו. סע מהר לביתך עכשיו"**. "אבל מדוע?!", זעק שלמה, הוא היה המום. האם התנהג שלא כשורה חלילה? מדוע מוצא לנכון הרב לסלקו? אולם הרב בשלו: "סע הביתה עכשיו, שלמה, ביום ראשון תבוא אליי". תמה ומבולבל נסע הוא לביתו. במהלך הנסיעה, כה רצה לשובב את ההגה בחזרה ולנסוע להר הזיתים. שלמה לא אבה לוותר על הסגולה הכה נשגבת. איך יבטל מנהג כה קבוע? אבל חזקה עליו מצוות הרב לשוב לביתו.

בלב כבד עלה שלמה לביתו. שלמה פותח את דלת הבית, ונבעת למראה עיניו: **אמו שכבה מחוסרת הכרה, פניה כחולות מחוסר נשימה...** בידיים רועדות הזמין אמבולנס, ובבית-הרפואה הצליחו הרופאים בס"ד להציל את חייה, והם השאירו אותה להשגחה במשך השבת. ביום ראשון לאחר שאמו השתחררה מבית הרפואה, חזר שלמה אל הרב. הרב המתין בפתח משרדו, כמי שידע שעל שלמה להגיע אליו. כשהבחין בשלמה חיך. **"אני יודע על אמא"**, אמר הרב, **"ברוך ה', שעכשיו הכל בסדר"**.

○ יפר מר חיים בצלאל הי"ו: "פעם עליתי עם חברי אל הרב, לאחר שסיפרתי לו רבות על הצדיק. חברי רצה להיווכח בעיניו בדברים אלו. אולם הוא היה רחוק משמירת תורה ומצוות. כשראה אותו הרב אמר לו: **'אפילו לחם לא יהיה לך לאכול'**. מיד חברי נכנס ללחץ רב בשמוע את דברי הצדיק, הוא התקרב אל הרב וביקש לדבר איתו ביחידות. משנענה הרב לבקשתו התיישבו שניהם בפינת האולם, רחוקים מהסובבים אותם, **ואז נתן לו הצדיק סקירה קצרה ומדויקת, על כל שאירע איתו במשך עשרים השנים האחרונות! שלב אחרי שלב"**. לאחר מכן כשהתיישבו כולנו לאכול, לא היה חברי מסוגל להזיז את ידיו, להרים מזלג או כוס, הוא היה פשוט המום. דרך אגב שאל אותי: **"תגיד לי, סיפרת לרב על החיים שלי?!"**.

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל**

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים